

הלכות סת"ס

תתקמו רבינו הניה לכתוב עבורו ס"ת שכתב לו מוסחה ת"ה ויר"א
מסח"ק ורבינו בעצמו חי' כותב כל שמות הוי' שבתורה
מבראשית עד לעיני כל ישראל ועיין לעיל במי' פ"ב בתמונת שם הוי'
ב"ה (מלכר החתחלה והסיום שכתב בכת"ס) וביום שהגביל לכתוב השמות
מן יריעה א' או שתיים תי' עושה הכנות חריזות ואחרי מבילה במקור
לקח העם בידו לכתוב שמות הקדושים ועשה סעודה לגמרת של תורה
תתקמה ונח הניה לכתוב עבורו ס"ת א' קטנה (של 10 צ"מ) במדת ארכת
וכתובה על קלף צבי מסופר מוסחה תימני בירושלים עית"ק
תנ"כ (עיי' מוד בתולדות רבינו אות סס"ב מדברי קרשו בעת שנשמד ונתן
הס"ת זאת לכית מדרשו שיובילר שי למורא למשיח צדקנו כשיבא וינאלנו
וכמבאר בסגדרין כ"ב ע"א דמלך ישראל צריך שירי לו שני ס"ת ואחת כפין
קמיע תלוי בו וברש"י שם דצריכה להיות קטנה במדתה בקלף דס שתחי' קל
לשאת אותה ואמר שדוא מתנה מה שכתוב בתורה לקרות בו טרם ביאת המשיח
עיי"ש) ואם שעי"ז לא הי' אפשר שהגליונות יהי' מחזיקים ד' אצבעות
כאנדול למטה ולמעלה ג' ונפסק בש"ע (בסי' רע"ג סעי' א) דלכתחלה
צריך לדקדק כזה ס"ס מנהג העולם וגם לגדולי עולם וגם מה שכתובם
גדולי עולם לא דקדקו בזה וכל חס"ת כולה אינה מחזיקת ד' אצבעות
(א"ה כן רוא דס"ת של מרן אור ישראל הכעש"ס זי"ע ונכתב מהסופר שי
רבעש ט רד"ס מו"ה צבי זי"ע) ומקובל הוא מפני סופרים ומורים
בהלכה דהך שיעורא לא איתמר רק הגדול לפי גולו והקטן לפי קטנו

שם לניירו וניירוהו כל רצון אביו ואמו כלל וסחצדיקים הנ"ל שרי' שרי תורר
יש ג"כ ראי' רא"צ כלל רצון אביו ואמו עבר"ס שם ורנה שמעתי המעשה הנ"ל
בעת סעודה מלכר ביום היא"צ של הנר"ס רפ"ל וצ"ל זי"ע סיפר סיום
המעשה אז יותר כי בהיות דקדוש הרמ"ל הנ"ל שם על דחתונג של אותו גר
צדק וח"ה כנו' דיו שם בעלי מנגנים בתופים ובמחולות (סוויקאנטע"ן) שהומב
מאור בעיני הרמ"ל קול ומרתם ואמר אז כי טוב די שביום פטירתו ישוררו
וינגנו רמנגנים כזר (בגדול רמחיקות ונעמיות) ועברו ימים ושנ' ור' פע"א
ביום ד' שבט נסעו בעלי מנגנים רנ"ל לדרך פעמירם לבא לאיזר מקום שריו
מוסנים לשם לשמחת נישואין וירי כנפסם וחנה העגלה ומרכבות המוסים נסעו
ולא ירעו חמד באיזה דרך מובילין אותם כי הגשם הי' שוטף ולא ראו אור
סאומה עד שהגיעו לכית מרחו נכנסו לתוכה וביקשו משקה להחיות נפשם רשיב
לרם בעל המרחו איך יערב לרם זאת ורלא יום מבוכה ומהומה כי שר וגדול נפל
בישראל דס דררמ"ל אז נתוודע לרם שהם בק' סאסוכ (דרך אחרת) ונזכרו ס"ר דס'
הדרמ"ל על החתונה דנו' שביום פטירתו ישוררו ננגנים תחם וכן עשו בתוף
ומחול כנור ועונב שכבורו של אותו צדיק ורצונו כי יום הרהו לפניו
בבואו לשמי' מרומ זי"ע.א. והבינו למפרע המסרה שסרה להם בדרך שמה'
מצעדי גבר כוננו כי על כן באו עד הלום.

ויש מקור לדבריהם בספר האשכול להראב"ד (עין מזה כמנח"א ח"ב סי ע א וסר שכתב רכ נו לרה"נ מו"ד דור שפירא שלי"א מירושלים תשובה אורות זה לענין ס"ת קטנר הנ"ל וגם בענין תמונת צורת האותיות וגם ע"ד המשלוח באווה אופן ממרחק רב דשם ע"י הרואר וזוא נרשם בשו"ת מנח"א חלק הלכות חנמ"ח סימן ב"ו עיי"ש) ובהג השבועות שנת פור"ת היתה השמחה בתמון חוגג כלילת יופי קודם אקדמות וקרה"ת ליתן ס"ת חלוז בבית מדרשו וגם חופה תועמדה מאתמול בכלונסותי הכן לחוביל חס"ת מבית דירתו עד בית מדרשו וכמנהג העיר פה ובעת כל נתינת ס"ת חדשה הי' דרכו של רבינו ליקח בראשונה חס"ת וכשהוציאוהו ממקום נתינתה רקד כנגדה ובהגיע לביהמדר' לקחה בידו ובדרך חילוכו התחיל לומר (חז"ק) המזמור הבו לה בני אלים וגו' פסיקא בפסיקא וכשהגיע למקום הארון והתיבה אמר לרוד מזמור לה' הארץ ומלואה וגו' (פסוק עם הפסוק) בנעימה קדושה ובבכיות והתעוררת כבוד התורה ואחבתה ואח"כ ובנהה ונו נתן חס"ת להיכל (ונחנו ג"כ לצאת עם שאר ס"ת לקראת חחדשה)

תתקמט בס"ת הנ"ל במ" תתקמ"ז נכתב בי"ה שס"ז בראש העמוד כדעת הפוסקים דצריך לדקדק כזה וכן נעשה בס"ת שלו הווי העמודים והנה על י ש פ יש מחלוקת הפוסקים (עין מזר ביו"ד סי רע"ג סעיף ו ודאחרונים שם ובמשנת אכרם סי' כ"ה ומשם בארד) ובס"ת של רבינו ראיתי אלו האותיות בראש העמוד ב' בראשית י' יהודה אתה (פר' ויחי) ה' תבאים אחריהם (בשלה י"ד כ"ה) ש' שמר לך (תשא ל"ד י"א) שני השעירים גורלות בפר' אחרי (הנה לענין הש של בי"ה שס"ז ארבעה מגדלים י"א שמר לך וזה דעת מסודר קטנה שכן תיקון עזרא ובעה"ט מ"ו וש"ך כיו"ד שם ומעמי תורה ועימוד כבורים. ומנחת כליל ובית אהרן וקטת רספור ותורה אור וי"א שמור ושמעת דפר' ראח. כן מוכא כמנחת שי בשם מסראות רומא ומקצת סופרים ורבינו בחיי וברוך שאמר ויש עושים שופטים ושופרים הנהת סמ"ס והנמי' וש"ך ובני יונה ובית אהרן וקט"ח וע"ז כתבו הנהת סמ"ס והנמי' רא"א לעשות כן לדעת הרמב"ם שהרי פרשת פתומר הוא עיי"ש וממסע זה ראיתי באמת בס"ת של רבינו שהתחלת שופטים נכתב באמצע הדף ויש מי שכתב שני השעירים גורלות. כי ככל ספרי ספרד הוא בראש הדף אור תורה ובני יונה וכן הוא בכל תיקוני ווי העמודים הספורסמים ומוכא כמשנת אכרם שם וסיים דכן המנהג או שמר לך או שני השעירים עיי"ש ונראה שממסע זה נכתב בס"ת של רבינו שמר לך וגם שני השעירים. לצאת שני חדיעות) ס' פת מוכו (כלס כ"ד ד) מוצא שפתוך תשמור בפר' תצא. (לענין חס' יש ג"כ פלוגתא י"א מה מוכו וכן הוא בהנהת סמ"ס והנמי' ובער"ט ומ"ז וש"ך ובני יונה ואור תורה ומעמי תורה ובית אהרן וקט"ח ותורה אור וי"א מוצא שפתוך תשמור. רבינו בחיי וברוך שאמר ותשב"ץ מוכא ג"כ בתשו' נ"ב. מנחת שי ותקון סופרים בשם מקצת תיקון

ס"ת ובני יונה ורבינו נראר שהשש להשני דעות כנ"ל בחש"ו ו' ראעידה כמ
(וילך ל"א כ"ה)

תתקנ. יש להזהיר הסופרים על מה שנמצא בכמה ס"ת חדשים גם
ישנים בריש פר' ויחי אשר אין צריך להיות שם סתומה כלל
והסופרים הניחו על כל זה שם מקום כמו הפרש נ' יוד"ן מאותו הכתב
ואולי יותר וגם במקום סיום הפרשיות מן קרואים שנרשמו ונדפסו
בחומשים אף שאין פתוחה או סתומה כלל הניחו מקום ב או נ' יודין
והוא שלא כדין וצריך שלא להניח שום הפרש רק כפי הצורך בין חיבה
לחיבה אבל לא יותר לא באמצע ולא בסוף הפסוק ולא בסיום הפרשה
להעולה וכן בריש פר' ויחי לא יעשו הפרש ותיכר כלל וצריכין
לתקן אם נמצא הפרש ג אותיות שהוא סתומה במקום
שא"צ עי"ד חסם סופרים והראשונים והמור שפסקו כן ולכתחלה נכון
ליזהר שלא להניח גם שיעור כ' אותיות שהוא סתומה לדעת ר"ת בשם
סידור קדמונים ותהי תורת ד' תמימה בפתוחה וסתומה שלמה וחתומה
בלי שינוי מאומה וכדיעבד אם נמצא כן בעת הקריאה שאי אפשר
לתקן בודאי אין להוציא אחרת וכן אם צריכין לנגזר עי"ז יריעה כי יש
שם במסוך משמות שאינן נמחקין או אולי יש למסוך על דעות שסוכרים
דהשיעור מ' אותיות אבל זולת זה החיוב לתקן בכל הס"ת כנו' (מנהח
אלעזר ח"א סי' י')

תתקנא סופר שכתב יריעה לס"ת בשירת הים ועשה ארית ע"ג לבינה
שלא תגיע הארית עד חלבינה שתחתיו או שעליו בכמה שורות
יש הפסק בין הארית לחלבינה באמצע כשישימו קו המדה למעלה
למטה יש הפסק רחב ביניהם בהפרדם זמ"ז צריך לתקן היריעה ובלתי
תיקון אין לשומו כתוך הס"ת והסופר כזה שלא דקדק על זה נראה שאין
לימודו עולה יפה ע"כ צריך להניח ולדייק בכל הס"ת (מנהח ח"ג סי' נ"ח).

תתקנב. ס"ת שנכתב בה שירת האזינו קצת שורות יוצאים ובלמים
לתוך ההפרש שבפנים שבין העמודים צריך לחוש ולפסול גם
בדיעבד ס"ת כזו כיון שלס"ת מוכח כר"ן מגילה אם יש בלמים איוה
שורות לאמצע או די להכשיר בשירת הים וא"כ תהי שירת האזינו שעשאה
כשירת הים ומבואר במס' סופרים האזינו שעשאה שירה ושירה שעשאה
האזינו אל יקרא בה (מנהח ח"ג שם)

תתקנג. דעתו של רבינו הי להלכה שאותיות רבות אשר במסורה שצ"ל
גדולה הוא בתורה לתוד (ולא כ"א שא"ב רכתי הוא בכל התנ"ך)
וכותב במסור מנהח"א (ח"ה בבתי"ט) שבכל הס"ת הישנים שנכתבו עד
דרך שנת ת"ר או שנת תר"י וגם להלאה מקורב יותר נמצא האותיות

רבות בכולם ורק אחרי שנתפשט ספר קס"ת הסופר סמכו עצמם
הסופרים על חקט בזה שס"ל שאותיות רבות הוא ככל תנ"ך ואין
הלכה בזה כדעתו רק צריך לכתוב בס"ת כל האותיות רבות ובס"ת
אשר כתב רבינו הרמ"א בכתי"ק והוא בבהכ"נ שלו בקראקא הם האותיות
של תמים תהי' וכן הק' של קן צפור וכן מ' דמה טובו וכהנה רבות וכן
נמצא בס"ת הקדושים כתי"ק סופר חבש"ם וגם תלמידו הה"ק מ' שבתי
סראשקוב בעל סידור האר"י ז"ל וכן הוא בס"ת הקדושה של הגה"ק סו"ח
פייביש מזבירזא ז"ל וכן דוא בס"ת הקדושה בכתי"ק זקינו הגה"ק
מהרצ"א ז"ל בעל בני יששכר שכתבו בכבודו ובעצמו עד פד מסעי
ונסתלק בשנת תר"א (א) ובנו הה"ק מהר"א מלאנצחוס (בעל יודעי בינה)
נמרו וכתב בכתי"ק כל משנה תורה ושם נמצא כל אלו האותיות רבות.
וכן בס"ת הקדושה של כתי"ק זה ק סהר"ש סיליסאן ז"ל סתלמידי מרן
האר"י ז"ל נמצא נ"כ הת' דתמים תהי' רבתי ובודאי קבל כן מרבו האר"י
לכתוב כן על כן העיקר כאותן דעות שאותיות רבות הוא כתורה לתור*

תתקנא אלו הן הא"ב עם אותיות מנצפ"ך הנכתבים בס"ת של רבינו
באותיות גדולות.

א' אשריך ישראל (ברכר ל' כ"ט) ב' בראשית (רש ספרא) ג ונתגלה
(תוריע י"ג ל"ג) ד' אחד (ואתחנן ו' ד) ה חלה תגמלו זאת (ראונו
ל"ב ו') ו' על גחון ז' הכזונה (וישלח ל"ד ל"א) ח חכלילי עינים (וחי
ס"ט י"ב) ט' טוב הוא (שמות ב' ב') י' ועתה ינדל (שלה י"ד י"ז) כ
והתמפרתם (תבא כ"ה ס"ח) ק' ונך אתו (דברים ב' ל"ג) ל' וישלכם (נצבים
כ"ט. כ"ז) מ' מה טובו (כלס כ"ד נ"ה) מ' בני שלשים (ויחי ג' כ"ג) נ' נצר
חסד (תשא ל"ד ז) ק' משפמן (פנחס כ"ד ד) ס ויהפ כלב (שלה י"ג ל') ע'
שמע (ואתחנן) פ ופתלתול (ראונו א' ד') פ' ובהעסיף תצאן (ויצא ל
פסוק מ"ב) צ' צא אתה (כא י"א ה') ק' ועשית ציץ (תצוה כ"ה ל"ו) ק
קן צפור (תצא) ר' לאל אחד (תשא ל"ד י"ד) ש' ערש ברזל (דברים נ' י"א)
ת' תמים תהי' (שומטים פד י"ח פסוק י"ג)

תתקנה וי"ץ קמיעא דאת בריתי "שלום" שצ"ל בפר פנחס הנאמן הקדוש
מהרצ"א מדינוב וי"ע כתב בס"ת שלו הוי"ו ארוכה קצת כדין
וי"ץ ורק קמיעא למטה בסופה (דברי תורה ח"ו אות ס"ז) וכן ראיתי בס"ת
של רבינו (ועין בספרי סאמא לכל המחנות ח"ב סוף ס' ל"ו כצורת אות וי"ו
אריכות בדעת הפוסקים בענין וי"ו קמיע"א דבריתי שלום)

תתקנו מצוע דכה יש פלוגתא גדולה אם לכתוב דכא באל"ף (וזה
דעת דברי הכמים וסוד אברהם. ושארית יהודה כפבלח סאחיו הנח"ס

בעל התנא וש"ע ומתמיד בור בשם ררב התניא דאם נמצא בר"א ימחוק וכן
 רוא בס"ת קדושה של הה"ק ר צב סופר מכעש"ט זי"ע ובס"ת קדושה
 של ררב ר' שבתי ראשקובער זי"ע בעל סידור האר"י ושאר ס"ת ישנות של
 סופרים מומחים כמובא בזה במשנת אברהם סי' ל"ב) ובס"ת של רבינו נכתב
 פצוע דכת בה"א כדעת רוב הפוסקים (רמ"א ומנהג כללי ותשו' מעיל
 צדקה סי' כ"ט ועיין בור לדוד אמת לחנאון ה ד"א שדחמיר בור ביותר שלא
 לכתוב דבא באל"ה רק בה"א וע' מור בתשובה מארבה סי' ע"א וכתשו
 בית אפרם ה ו"ד ס מ"ד ועיין אריכות בזה במשנת אברהם שם)

תתקנו ס"ת שנקפצה היו"ד משם הו"י כ"ה ונמחקה כמעט לגמרי
 וצריכין לתקנה אין להעביר הקולטס רק על היו"ד לכד ולא
 על כל השם חיינו האותיות הו"ה כדי שיהי השם כסדרן
 דשוא"ת עדיף כיון דרוב הפוסקים ס"ל דאין צריך כסדרן ויש ספק
 דאורייתא במחיקת השם אם כתב התחתון עיקר (מנח"א ה"ה סי' כ"א
 וסי' פ"ב בבתי"ק)

תתקנה בס"ת של רבינו שני נוני"ן חפוכות ראשיהם למטה ורגליהם
 למעלה בריווח הפרשיות קודם כנסוע כמתאננים כמנהג העולם
 בזה (עיין במשנת אברהם סי' ב"ר דעתק איגרת סהר"ק מו"ד שבתי מדאשקוב
 שכותב שראר סכתב סני"ד עפר סה"ק מוהר"ר גרשון קוטבאר שכתב מירושלים
 עיה"ק והוכיח בראיות ברורות מן גמרא והזוהר שצ"ל ב' נוני"ן הפוכין בפ"ע
 א' קודם ויהי כנסוע וא' קודם ויהי העם כמתאננים וכתב שכן הוא בס"ת ש'
 דרב חסר לאברהם ושל הרב ר' יצחק אבירב ב נוני"ן הפוכין בפ"ע כנ"ל ע"ב
 וכן רוא בס"ת קדושה של רה"ק ר צב סופר של בעש"ט ב נונ"ן הפוכין
 בפ"ע וצורתן הפוכה משם וכן רוא בס"ת קדושה של הר"ק ר' פייוש
 סוכריזא זי"ע)

תתקננו בס"ת של רבינו גבי יוסת תרח בחרן" נ"ן כפופה ראשה למטה
 ורגלה למעלה וחתגין עליה והנו"ן גדולה משאר נ"ן כפופה
 סתמונת כתב שבס"ת זו (זו דעת שערי נן עדן שצריך לדיות בזה נ"ן כפופה
 משם הפוכה ושכן ראד בספרי דייקנא ונו"ן הפוכה שצריך לדיות אצל בחרן
 הוא דעת רש"י ורבינו שמשון ורבינו בחיי ופענת רוא ורשב"א ומחזק"ל
 ואור תורה בשם המסורה ולחמי תורה שכן ראד בס"ת של וקיננו סקובל גדול
 ומעמי תורה בשם ספרים קדמונים. והה"ק ר' שבתי ראשקובער כתשו' ב"י
 הנ"ל בסי הקדום. וכן הוא בס"ת שלו עיין כל זה במשנת אברהם שם).

תתקם יש דיעות שכפר' תצוה ומסכו אהרן יש לכתוב אהרן מלא וי"ו
 (וזה דעת מנהג כהן וספר תורה אור וז"ל נהנו הסופרים לכתוב מ"ו
 ומסכו על מסורה א' שכתבו רק דין מ"ו ע"כ ובס"ת של הנה"ק ר' פייוש זי"ע
 מזכירא אהרן חסר הו"ו תלויה בין השימין כמובא במשנת אברהם סי' ל')

ובס"ת של רבינו אהרן חסר כמנהג העולם וכל הסופרים (וזה דעה רוב פוסקים דרם"ר בספר מסורת סי' נ לתורד ודרכ אור תורד ומנחת שי דכן רוא בספרים מדויקים כ"י ובדפוסים ישנים חסר וי' כחביריו שבתורה ותפון סופרים ומנחת כליל ושערי אפרים ובני יונד וכן בספר סדר לאברהם להח"נ מו"ה אבלי מו"צ בק"ק סימנא דגם ע"פ סבלר רוא כן ואין לשנות)

תתקמא העלה להלכה בספרו (מנח"א ח"א סי' י"א) כבעה"ב אחד שכתב לו ס"ת סופר מוסחה וי' ש ובתיבה נאה והבעה"ב אין על הסופר שיוגמר הס"ת על חג השבועות ולא הי' באפשרי לגמור כתיבתו קודם החג על כן לקח לו הסופר לעזרה אברך שלמד אז אצלו כתיבת סת"ם ונתן לו יריעה אחד לכתבה אך לא הי' הכתב מהודר כ"כ כמו כתב הסופר מוסחה ונתן היריעה בתוך הס"ת והשלימה על החג והתנה שאחר החג יוכל להסירה ולהשים במקומה יריעה אחרת נאה ממנה שיכתוב הסופר בעצמו בכתב ידו שאסור לסלק היריעה אך אם יכתוב המסייע ס"ת אחרת דומה לכתב שלו וירצה לסלק היריעה ולשימה בתוך הס"ת שלו ואז כשיגמור הס"ת שלו יכתוב הסופר מוסחה יריעה אחרת נאה כנ"ל כרצון בעה"ב ויסירו היריעה של כתב המסייע ויתפרו מיד בתוך הס"ת של המסייע ובמקומה יתפרו היריעה של הסופר שכתב הס"ת כולד להבעה"ב וזולת זה קודם שנגמר ס"ת של המסייע הוי' ליריעה זו אסור לסלק היריעה וצריך לחוש שלא לגנוז יריעה עם כמה שמות (מנחת אלעזר ח"א סי' מ"א)

תתקמב ס"ת שנכתבו בו אותיות ממי שמחלל שבת בפרהסיא אפי' רק מחלל שבת לתיאבון הס"ת פסולה ואסור לקרות וצריך לסלק אותו היריעה ולגנוזו (מנח"א ח"ב סי' כ"ד)

תתקמג אם נפל ח"ו ס"ת לארץ ולא נפל כולו לגמרי רק ראשו אחד מוסה נפל למטה שנהפך רגלו למעלה והס"ת הי' פסולה אין לחלק בזה בין ס"ת כשר לפסול ואותו מי שנפל על ידו יתענה בה"ב (ואין להפסל ע"ז שלא נפל כולו רק רעץ ה' מ' בראשו דוד בעצמו בזיון שנתרפך בראשו להניח) אבי' כל הקהל שהי' שם לא יתענו רק תענית אחד בקריאת ויהל ואם הס"ת שנפלה אפשר לתקנה עפ"י הלכה אז כודאי צריך לתלות כי נסובה מן השמים כדי שלא יניחזה בפסול ואותן החלושים שאינם יכולים להתענות יפדו התענית כאשר ישית עליהם האב"ד בפי חכנתו (מנח"א ח"ג סי' נ"ב)

דרכות מוזוד

תתקסד מנתנו הי' עוד מב"ק אביו הגה"ק בעל דרכי תשובה כשהי' נוסע במקום מעינות הרהצה ונצרך להתעכב שם יותר מל' יום ולשכור אכסניא בבית נכרי הי' לוקח מזוזות מכיתו וקבע בכל דלתי

דירתו שמה מיד בלי ברכה (וחאריך בטעמו בזה במנח"א ח"ה סי' ל"א ככתי"ס)

תתקסא עשה הלכה למעשה בהיותו במקום מעינות הרחצה באכסניא שהי' מוכן להתעכב שם יותר מל' יום והי' הכעס"ב סקלי רדעת כמו שם במסמות רהם עכ"ו הי' מוזור על פתחו אך המזוות הי' קטנים וידועים רובם ככולם פסולים מעיקרא כי רמה רק ליטאנראפי' ע ולא רצה לרסירד מפני דרכי שלום שלא נחזיק אותם כמו נכרים גם ברמזות שהם עושים ולקח רבינו המזוות שלו שרי דרכו לחוביל אתו סביתו למסום רמרחצאות (כנ"ל כסי' רפרום) וקבע מזוות שלו בריחוק מקום קצת מן המזווה של בער"ב ולפעול שיסבכו המה בביתם כל השנה מזוות גדולות וכשרות והו' משאחז"ל כשם שמצוה לומר רבר וכו' (נמוקי יו"ד בכתי"ס סי' רפ"ד ודאריך שם דלא שייך בל תוסיף ודעוב לרא שרוא ליטאנראפיר"ט וריא מסולר לכן עכע רכשירד וכשנסע לכיתו חסיד ולקחו בחזרה)

תתקסו המוזור צריכר להיות בטפה הסמוך לחוץ לאו דוקא בשער דעומד בחוץ אלא ככל רפתחים אפי' בהדרים הפנימים (מנח"א ח"א סי' ל"ו ח"ב סי' ו' ז')

תתקסו דעתו שאין לעשות מזווה ברפת בקר אפי' אם מכסר רשם רק כרעת יד רקטנה הטובא בפ"ת סי' רפ"ו (מנח"א ח"א סי' ט"ו בסוף רתשוכר)

תתקסא דמעקה שלמני פתח בית רבינו (מקום פגורי אכותיו הק' כעל דרכי תשובר ובעל שם שלמה) לא נמצא עלי' מזווה בהעמודים שנכנסין על ידם לתוכר אכל ברמקד שבחצירו שהוא לפני פתח בית דירתו שוד בח רכינו בחי אכיו יש שם מזווה כתיקונה (וכנראר הטעם עפ"י חשו' חרשב"א מובא בפני יוסף פר נח וכיפה ללכ ח"ד חיו"ד סי' רפ"ד כשיש חורים באותו חצר יש מקום לפטור בפתח המרזורר הפתוח לחצר ממזווה משום דנפיש וזהמיה ע"כ ועיין בדרכי משה וביון שעל המעקה שלמני פתח ביתו מבחזר נכנסין דרך שם נ"כ לבית דכסא הקבוע שמה דמי להנ"ל ופגור ממזורר (ועי' סי' ק)

תתקסא בבדמד"ר שנכנסים לתוכר דרך רשות דרכים ומכירמד"ר יש פתח שנכנסים לחצר ותתצר הוא סתום יש לעשות רמזוח בימין דכניסה לחצר בפתח היוצא מבדמד"ר (כרעת הטו"ו בשם מדרי"ל כסי' רפ"ט סק"ד) ובחצר שאנו מסופקים איזה העיקר דרך ימין לבואתך ולפתח יש שני דלתות וככל דלתות יש היכר ציר אין לעשות סמק בשני צדדים מזווה (כרעת חשאלית יעב"ץ ח"א סי' ע') רק יש לסמוך בזה על שו"ת סתם למחרש"ק סי' ז' שכתב שלא הקפידה התורה רק למעט ההיפך צד שטאל שאינו דרך כיאתך אכל כשהוא בספק תשמישו שות ע"כ בכל צד נחשב דרך כיאתך ויניה באיזה צד שירצה (מנח"א ח"ב סי' מ')

תתקע בפתח מרתף שהוא משופע (רבשוכבת כבר הכריע חנו"ב חיו"ר סי קפ ר רמטור) חייב בפתח העומדת באלכסון ודברכר ידאר לצאר כשיקבע עוד מזווד אחרת ואם אין לפניו לברך על אחרת וקובע אותה בפ"ע יוכל לברך נ"כ (מנה א ח"א סי' ל"ו)

הלכות פדיון הבן

תתקעא מדר פדיון הבן שנחג אצל נכדו שליט"א (כשנת תרצ"ד ער"ח ניסן) אחר שנמלו ידים להסעודה ואחר המוציא (כמבואר בבאר"נ ובאה"ט בסי' ש"ד בשם מררי"ל רמזין אחר רמזיא ורנר כס' לקוטי מנחם שם ביו"ד סי' ש"ה ס"ק נ"ג כתב מעשר רב סיפר ל איש מרימן כי חי' במונקאטש בעת פדר"ב ורי' רמזין במסיבת רבנים וקובץ נרולי ת"ח ור רמזין קודם נס"י לרסעורר ותמר שם שרוא נגר מררי"ל עיי"ש אבל לא רעירו לפניו יפר שידוע לאנ"ש שריר הפדיון אחר נס"י לרסעורר אחר רמזיא כדעת מהרי"ל וכן אמר לי אבי רבן אדמו"ר האב"ד של ס"א והכהן שהי מוכן לזה דנאון מחדס"ז זאלצער שליט"א דומ"צ דפה שרפדיון חי' אחר ברכת רמוציא) ושני כהנים מיוחסים חי' מוכנים ועומדים (כדעת ריעב"ץ שיש לפרות עצמו בשני כהנים מספס חוסי כהונה ועיין נ"כ בס' עליות אלי') וכסף הפדיון נתנו מקודם לקערה (ואמר רבינו שכן רוא בבונות ראיו"ל) שני פעמים מסבע של זהב עשרה כתרים של מדינות עממרייך אונגארן הישינה (כי במסבעות שלנו קשר לעמוד על אמתותים שיהי' בהם משפל חי' סלעים בסף מזוסק כשיעור דמבואר בש"ע סי' ש"ה סעיף א' וגם המטבעות נשתנו מזמן לזמן כירוע ועיין בשו"ת מנה"א ח"ב סי' ט"ו וח"נ סי' ס"א וכן יש אריכות בוד כחש' בבתי בח"ד וח"ו בענן שיעור מעות רמזין במדינות אונגארן מעות רמפננ"ע שהוא כעת מדינתם) ותכנה שאל את האב מה כעית מפי וכו' והאב השיב בבני בכורי וכו' (כמבואר ברמ"א סעיף י')

ואח"כ לקח האב כסף הפדיון מהקערה ובירך הברכה על פדיון הבן ושהחיינו והוליד המעות בידו דרך ראש הילד ונתן לכהן א' ח' סלעים (מקשה אחת דב שהוא עשרה כתרים דישנים דנ"ל) ולכהן חב חי' מסבע כזו והכהנים ברכו כ"א על חכום יין בפה"ג וברכו את הילד בברכת כהנים יברכך וכו' וחי' נוסרים אח"כ הסעודה בשמחה של מצוה (והנכרה אשר פדש עובר במעי אמו וכו' לא ברכו כמבואר בב"י שלא נרגו באשכנז וצדמת שיבךר הכהן ברכה זו עיי"ש וכן דנוסה מי"א שרכרן נוטל המטבעות ואומר זר תחת זה או זה חילוף זה וכו' לא ח דעתו נוחה מזה ולא ציוח לאמרו)

תלפזת ח"ב

תתקעב. בעת שהתחילה השעורורה לאחב"י בכל המדינות כעזה"ר והקול נשמע כי מדינת ספרד (שפאניע"ן) נתנו רשות לאחב"י לקבוע

דירתם שם ושאלו את רבינו אם צריכים לחוש לקלא דלא פסיק אשר נודע ומפורסם כי אחכ"י בעת נתגרשו משפאניען מצרות צרורות ונזירות השמד ר"ל קבלו על עצמם בחרם ואיסור שלא לשוב לארץ הזה עוד המה וזרעיהם והשיב להלכה והעלה (א) בכח דהתיירא שנוף הקול אינו יותר מספק ויש אומדנא דמוכח שאינו אמת יען שלא נמצא בספרי הקדמונים כמו חדר"ג ודר"ת שנמצא בס' כלבו ומהר"ם מרונסבורג וגם מרן הב"י שהי' אבי אביו הנס' יצחק ממנורשי ספרד בעת צרה (שנת רנ"ה) ולא הביא כלל בספרו מהחרם הלז וגם מרן הב"י בעצמו שנסתלק י"ג ניסן של"ה זקן בן פ"ו והי' בזמן הנירוש שנלו אבותיו בן עשר שנים ולא חזכיר כלום מחרם הלז על כן אין צריך לחוש לה ובפרט אפי' אם נחזקהו לספק חרם אין אנו מבני בניהם שנקבל עלינו החרם הלז ואם יתנו להם החופש להתנהג בדת תוח"ק במקום שצריכין פרהסיא וגם בית קברות ליהודים בפני עצמו וגם בעיר הכירה שם מותר ליהודים לקבוע דירתם שם ועד שלא יתנו חופש לזה אסור לילך לדור שם (מנח"א ח"ו סימן ל"ד בבתי"ק בעת גרפם בלסושי שו"ת מנח"א סימן י"ד)

הלכות ביקור חולים

תתקעג בספרו דברי תורד ח"ב אות נ"ג מביא בקבלר מהצדיקים כי כשהולכים אצל הצדיק שיתפלל על ענין נחוצ וצריכין נס ומופת גדול יחזיקו דבר בסוד בכל מד דאפשר קודם שיפעלו הדבר ויצא לפועל כי אם יתפרסם הדבר מקודם אז יוכל לשלום ע"ה ח"ו ויגרום שלא יבוא רבר הישועה ורבינו נותן מקור לזה שמפורש בקרא (מלכים ב' ד') במעשר דשונמית שדלבר לאלישע רנביא שיחיד בנר ורחזיזר דדבר בסוד ותאמר לבעלה שלום *

תתקעד מקובל בשם הנח"ס בעל עמרת צבי מזידיטשוב זי"ע בעת שהחולח מסוכן ר"ל יפריש ויתן צדקה לר' מאיר בעל דגם ובכח זה לפי שיטת ר' מאיר רח יש למיעומא יש תפור לישאר כחיים (דברי תורה ח"א אות ט')

תתקעה בשם הנח"ס בעל דברי חיים מצאנז זי"ע כהולר שחרומאים אמרו נואש לחיוי ע"פ דרך הטבע אז אין להתפלל עליו במה שלא ליתן מקום למסמך כיון שמבקש על דבר שצריך לכא רע בדרך נס אך צריך להתפלל אז במחשבה בלבד והיודע מחשבות ית"ש ישלח רברו וידפאחו (דברי תורה חלק י' בבתי"י ועיי' סימן שט"ו)

תתקעב (א) עיי' בשו"ת הרשב"א ח"א סי' י"ט שנשאל מד שנאמר בנמר' האי מאן רביש ליה במתא ליל במתא אחריתי ורלא כתיב כי לא לאדם דרכו לא לאיש הולך ורכין את צעדו והשיב שפעמים שמזל המקום ההוא גורם וכשנסתלק למקום אחר יצא מתוך ההפכה עיי"ש באדיבות

תתקעו בענין תוספת קריאת שם להולח לא הי רוחו נזהה אם עושיין זאת (א) כלתי ידיעה בצירופי שמות והוא הי נוהג כשכבא לשאול לפניו על שינוי שם השיב שאין צריכין שם אחר ורק לפעמים מיעומא דמיעומא אירע שצוח לשנות שם ההולח לפי הבנתו לצרוק ולייהד השמות. (עיין כזה באריכות בס תולדות רבינו אות פל"ט ובהנ"ה שם) (א)

תתקעו אם מתפללין על חולה יתפלל בשם אמו ותפלות עליות נשמה בשם אביו ואמר שמקובל כן מתלמידי הבש"ט וגם על המצבה יחקק בשם אביו והראה מקורו בש"ס ובזוהר וכן מבואר בפנים יפות פר בהעלותך ובס סוכת שלום כאריכות (ר' ת ח' ב אות ד וח"ה אות מ' ס)

תתקעו ברופאים שעושים נתוח (אפעראציא"ן) לחולים מסוכנים גם שיש להם לחיות בודאי זמן זמנים וע"י רחתך תולין בספק אם יועיל יתרפא ואם לא אז ימות מדר ל"ע רמורה כזה להקל למסור אותו לרופא נאמן יש לו לסמוך על שו"ת שבות יעקב ח"ג סי ע"ה ודוכא רבריו להלכר כגליון מדרש"א יו"ד סי קנ"ה בשם אביו הגרע"א וכן בפת"ש יו"ד סי של"ט סק"א ורג מסינוס באבני צדק חו"מ סי' י"ט וכדרכי תשובה סי' קנ"ה סק"ב בשם ספר תשו דרש"ב דבשכר שלוקח דרופא מותר וכיון שלוקח דרופא שכר בעד רנתוח יעשה כל מר שביכלתו באומנתו לרפא אותו (מנח"א ח"ד כת"י סי פ"ד)

תתקעו מי שצריך לו ח"ו לעשות נתוח אפעראציא"ן ומסופק אם לעשות הי' רכז ודעתו ומנחנו של אביו (בעל דרכי תשובה) זי"ע לצוות לשאול שני רופאים גדולים ומסמכים זה שלא בפני זה אם יכונו דעתם שדנתוח נחוץ אז יעשה למובה ולהייתם ולרפ"ש (מנח"א ח"ו כת"י סי' כ"ט)

תתקפ איסור גזול יש לעשות נתוח כמחים להחלמך אפי' יש עוד חולח שנחלה במחלך כזו ולפי"ד הרופאים ע"י פתיחת גיוול רמת יוכלו לרעת עי"ז איך לרפאות את החולה אשר עורנו בחיים נ"ב יש לאסור (מנחת אלעזר חלס ד' סי' כ"ח)

תתקעו (א) עיין בספר באר מים חיים בראשית שמעתי מפי אדמו"ר נזר ישראל רבינו יחיאל מיכל וצוק"ל שאמר לי בפ' שהלילך לשנות שם רחולך אם לא ארם שכל מעשיו כמעט ברוח"ק כי שם דנקרא לאדם בדולדו ודאי רוכו ככולו מזרמן סאת השי"ת כאשר הוא שמו למעלה ורוא חיותו של ארם כל ימיו ואפשר שבשינוי השם עוקרין חיותו עי"ש ועיין בספר עבודת הקודש (להנה"ק מרן רהיד"א ז"ל) כסנמן ליאר שכתב שינוי רשם ע"י חכס ויר"ש כבונה גדולה להמשיך לו נפש חדשד מקדושה עי"ש ועיין נ"כ בספרו דבש לפי מערכת ש' אות י שינוי השם כשעושים לאשר לא יקראוה רחל בת שבע תמר לאה אלא חנה שרה יוכבד ועיין בשו"ת מהר"י מכרונא סי' פ"א

הלכות שמחות

תתקפא הי' מקפיד שלא ילך האבל אחר שבעת ימי האכילות ככנז שנראה בו הקריעה על הסת ואמר שמעורר דינים ה"ו ורבינו נחנ' כבנדים שקרע בו על אביו ועל אמו (שדוא קרע שאינו מתאחה) שנתן הכנז כמתנה לעני א' שהעני יוכל לתפרו כאופן שמותר כמכסואר בש"ע דולבשו אח"כ (עיין בתפ"ב עה"ת דף רל"ו טעם למד קודעין הכנז)

תתקפב. כשממך אמו הצדיקה ע"ת אור ליום אחרון של מסה וחמנהג ליפה הנוף מהמטה ולהגיה על הארץ ולאשה ע"י נשים ציוה שלאמו יקחו הנוף מהמטה ויקא אנשים ואמר שאני אמו משאר נשים שהי' אשה גדולה וכת גדולים וקדושים והי' שם בבית חסיד אחד שבא מארץ ישראל ואמר לו רבינו שדוא יאחו נ"כ ליפה אותה מהמטה כיון שהי' דר בארץ ישראל חשוב שיתעסק עמה ובשער שמתו מוטל לפניו חתחזק עצמו שלא לככות ואמר שיום טוב הוא ובבוקר ביו"ט אחרון של מסה הקדים רבינו דל"ו כדי שינמור קודם הצות ולא יפסוד עצמו סתפלה ואחר הלוי' התפלל שחרית בביתו (כי בבית מדרשו דקרימו) ובא לבית מדרשו להלל ומחמת כי רגיל הי' בקביעות להתפלל לפני התיבה בכל יו"ט (ובנ"ל במנהגי יו"ט) גם אז לא שינה בזה (וכמובן שלא יד'י אבילות במדרסאי) והתפלל לפני התיבה הלל וקרח"ת ומוסף והקידוש ביום עשר אז הקידוש של לילה (כי בלילה הנם שחקדים עצמו לחסלת ערבית בעוד אמו חי' אבל לא הספיק עוד לעשות קידוש עד שנסתלקה אמו לה"ד ושוב לא אכל ולא טעם מירי בעודו אונן כלל) ולפני זה לא טעם מאומה כדי שלא יפסוד עצמו מברכה ועשה סעודת היום עם אנ"ש ותלמידיו ולא שינה סמנהגו כלל כמו בשאר יו"ט (בביהמ"ד לא שינו האכלים מקומם בש"ס)

תתקפג לא נחנ' לחספיר סתם בע"ב גם גבברי עם כי אם לת"ה ויראי ח' מצויינים ולא הי' סגום בשבחהם רק הכל במדה במשקל ובמשורה ולת"ה מופלג שתורתו אומנתו הנם שהי' מעניי העיר נחבא אל הכלים או אפי' שאינו ת"ה כ"ב רק יד"א דולך חמים כינו לזין קונן הנם שר'י בעל מלאכה ואומנת משומס ודלא פקע שמי' דוא לא השניח על זה ואידע שהלך לפסוד אותו ושיכח את מעשיו ואפי' שדעולם לא ידעו ערכו ולא באו אפי' ללוות האיש הזה ורבינו קיים מצות לוי' עד הבית מועד לכל חי כמו לאיש חכם וצדיק או אלוף סגורם ואנשי העיר במה"ס יודעים וזוכרים מאורעות כאלו כשמתוהין בדיוק

תתקפד גדול הדוד שצוה שלא לחספידו אין לאסור רק אמירת הספר בפי' ברכים אבל בכתובה והדפסד שיחי נחשב כריכוז אין לחוש ומותר לכתוב עליו הספר (מנה"א ח"ב סי' ס"ג).

תתקפה ע"ר שנוהגים לתת געפלי"ך לתוך ידו של סת ל"ע שכתב בחכמת אדם כפול' מצבת טיפה שהוא כחוכא אין לבטל חמנהג כמו שכתב

בחתם סופר חיו"ד סי' שכ"ו ועיין פ"ת סי' שנ"כ סק"ד (מנח"א ח"ו סי' ד' כח"ק)

תתקפו לא יפור עמר א"י על פניו כולו רק תחתיו ועל עיניו מעט תחת התרסים (מנח"א ח"ב סי' פ"ו אות ב')

תתקפו נכרי עשיר שרצה ליקח עפר א"י ולצוות לשום זה עליו בקברו אמור ליתן לו רק אם יש חשש איבת וא"א לפייסו מותר (מנחת אלעזר שם)

תתקפה הרעיש והאריך בראיות ברורות שצריך לתקן בכל עיר ועיר שלא להוליד המתים ב"ט בעגלת סוסים שהוא דבר שמקורו מבואר מח"ת וסקום שאי אפשר לתקן ככל המתים ב"ט רק עכ"פ לאנשים ת"ח ויראי ה' ג"כ טוב לתקן ולא שייך חשש דאין לשנות בין המתים ואפשר שיקנאו עי"ז העשירים וימצאו קרוביו ואהביו וישאו מפרט ג"כ וגם לעניים ימצאו לפעמים קרובים וישאו מפרט ופה בעירנו המנהג עפ"י זקינו הגה"ק בעל שם שלמה (עיין בתולדות בית שלמה) שמסר נפשו ע"ז וכל המתים נושאים במטה (מנח"א ח"א סי' כ"ו)

זחנני להעתיק אגרת שנשלח מהנה"ק בעל דרכי תשובה והכר"צ דפה"ק להח"ק ונתתק מפנקס הבד"צ ח"ל

בדבר שאלתם אשר הצעתם לפנינו כענין תולדת חב"ט שבפר עירנו יצ"ו יש מאז מטר לשאת בכתף כדחז"ל וגם יש עגלה למי שאין לו מכתפים ולאשר דעגלה דישנר נתקלקלה ודוצים לעשות חדשד ושאלתם תות דעתנו והראיתם לנו כמה תמונות מעגלות כאלו מקרלות שונות ומכל אלו כחרנו רק תמונת עגלת דק"ק פרעמבורג יען שהיא נעשית שמר עוד בימי דנאון כעל כתב סופר ו"ל כן עליה נוכל להסכים ולא על אחרת וגם זאת באופן ותנאי כפול ותנאי קודם למעשה אשר דמטר לנשיאת דכתף תשאר ליסוד מוסד ויהי' לדח"ק מטה בבתחלת שיהי' נושאי דמטה רק למי אשר ירצו בני משפחתו להוביל כעגלה דוקא או נתן רשות להוביל על עגלה אשר תעשה בתמונת דעגלת אשר דיא בעת בק"ט פ"ב כשיעשו אותה בתמונת בלי שינוי כל דדו וסחי חיים יתן לנו אריכות ימים ושנים ויכולע דמות לנצה ויעמוד דכרן לאודים ושינוי עפר נעורים ע"ו בעה"ח א' ראב ע"ת ק"ץ לפ"ט מונקאטש

צבי הירש שפירא

(אב"ד)

דוד זאלצער חכמן	שמואל זנוויל כהנא	משה שפיטצער
דוס"צ	דוס"צ	דוס"צ

תתקפם לת"ח ומורה תוראה מוחזק בחסידות וכיו"ב בפה"ק שרצו הקרובים לטבול את הנפטר כזה במקוה לא מיהא ונתן להם

רשות.

תתקצ כשנפטרה אמו ע'ה לא רצה שילכו עם חממה דרך רחוב ושוק הגדול שיצטרכו או לפגוע ולעכור דרך בית תפלתם רק צוה להוליכה דרך סבואות קטנות שאין עוברים בהם מקום סמא וכן צוה על מטתו בצוואתו הקדושה (באשר הקפידו ע"ז הרבה צדיקים)

תתקצא מה שנוהגים בכמה קהלות כי במות א' ל"ע גם שהי' ת"ח ויר"א בעת יגיתורו בקברו אז יאמרו ירדיו ואורביו ואשר הי' אתם כהבורות טובות ת"ת ברבים וכיוצא כי ירחיקורו מאתם וידהורו מהבורתם דוא בכלל לועג לרש ומבזה את רמת ורס במתי או"ר שייד לומר נתפרדה רחבי"ת" בסבואר כנמר' ע"ז (דף י ע"ב וי"א ע"א) ולא למתי ישראל כלל (דברי תורת ח"ג אות ס"ו)

תתקצב וגם מד שאומרים לרמת כל"א שירי' אויסלעזער (ריינו כפרר בעד משפחתו ובעד כל אנשי חברתו ובעד כל המדינר) ג"כ אסור לומר כן ושייד לועג לרש (רב"ת שם)

תתקצג הי' חושש על רמנהג בעת שמוליכין המת והולכין בקופר של צדק ואומדין למי שמטיל לתוכה צדקה תציל ממות' רשייד ג"כ בכלל לועג לרש דנראר כאילו אומר שרמת לא קיים צדק לכן לא תצילורו ממות (ורגם שבמח"ס דגילים משמש דח"ס לומר כן)

תתקצד אודות הסנהג להעמיד צלוהית מים וחתיכת ספה לכינה בביר האבל כל ז' אמד שאין לו מקור (א) ומיהה לעשות כן בביתו

תתקצה דחזיק רמנהג ישראל תורד בכר מינן בז' דפפות לומר יושב בסתר עד כי אתה ה' מחסי רגם שהוא פסוקא דלא פסקי' משה וקיי"ל דלא פסקינן שמבואר רמנהג ב דושלמי עירובין פ"א דל' א"א (דברי תורד ח"א אות ל"ח) ורגג ביו ט אחש"פ (תרפ"ט) כשנשאו ממנה של אמו ו"ל ורבינו הי מנושאי רמנהג (וכן אצל אביו דמרוש וכיו"ב מחקרושים אשר בארץ דמד די בעצמו מנושאי הממה) וחי אומר בקול והקהל עמו סדר ויהי נועם עם יושב בסתר בכל הדרך בשוק עד שחניעו למקום מנוחתה

תתקצז כשרלך כחורה מן מצות רלוית המת או שדי' בבית עלמין לבקר קברי אבותיו המרדשים הי' נזהג ליטל את ידיו אך חממה שהי' מקנה כת לא הי' משמש בר עד אחר הכיבוס (ועיין בספרי מאמץ לכל המחנות ח"א סי' ד ס"ס קט"ו) אבל למטה לא הלך

תתקצז בנוסח א' סלא דחמים וכו' כתב הנה"ס בעל בני יששכר זי"ע בהנהגות כת"י קדשו שלא לומר דפציא מנוחך נבחר וכו' תח"ת כנפי השכינה

תתקצד (א) בספר מעמי המנהגים (בעניני שמחות) נתן מעט שנותנין המים וחתיכת ספה אבל חידש זאת מעצמו ולא ראה בספר חכמת אדם (בהנהגות חברה קדישא והאבל סעיף י"ג) שכתב מה שסעמדין צלוהית של מים עם ספה הוא מדרכי האסורי וצריך לבטל המנהג ע"כ.

רק לגר אבל לישראל צ"ל על"כ נפשי השכינה עכ"ל"ח (דב"ת ח"ו אות ס' א) (א)
 התקצח אותן הכופרים שצוו קודם מותם לשרוף את עצמותם ושלח
 יתגום לקבורה הם השוכים כפורשים מדרכי הציבור ודרכי
 התורה ודרכי אבותיו וכופרים בתחיית המתים ויש להם הדין (כמו ביו"ד
 סי' שס"ד) והפורש מדרכי ציבור אין מתעסקין עמו ללוותו ולא אנגין
 עליו ויש להרחיק עפר שרפת המת הזה (א) ולא לקבלו בין קברי ישראל
 (מנח"א ח ב סי' ל"ד)

תתקצט גרים שנתניירו אצל הנעאלאנען כיון שהרכנים שלהם אין
 משגיחין עדחז"ל א"כ הם כמ"ש ביו"ד (סי' ס"ט סעיף ו') דפסול
 לעדות והויין כנתניירו שלא בפני כ"ד (רע"פ רלכר צריך להיות ה"י ד
 שיתנייר בפניהם כשרים לדין ממנות עכ"פ כמ"ש ביו"ד סי' רס"ה) וכאלו
 לא נתניירו ואין להניחם בקברי ישראל וכן חי מעשה בחיי אביו זי"ע
 (בעל דרכי תשובה) שלא הניה לקבור בקברי ישראל גר שנתנייר ע"י אצל
 הנעאלאנען (מנח"א כה"ר כתי"ס סימן י"ז)

תתר מאבד עצמו לדעת אע"פ שאין מתעסקין עמו לכל דבר מ"מ יש
 להעמיד עליו מצבה דמצבה מעניני קבורה הוי ובקבורה קיי"ל
 דמתעסקין עמו (מנח"א ח"ג סי' ל"ב)

תתרא צוה בצוואתו שלא להסיר ושלח לפסול שום א מהציצית של
 הפלית וכן נעשה לאבותיו הקדושים בעל דרכי תשובה ובעל
 שם שלמה ולאחרים לא גילה דעתו בזה וגם העמדה של הפלית והקיט"ל
 לא הסיר ממר אביו זי"ע ואמר שאין נכון להסיר עמדה לראש צדיק רק
 שיחי' בג"ע צדיקים יושבים ועטרתיה"ם בראשיהם וכן לרבינו זי"ע
 לא הסירו העמדה (עין בדיעות דירושלמי כתובות פ י"ב הל' י"ג)

תתרכ הקפיד מאוד שלא להלין את המת בפרט יותר מכ"ד שעות ואפי
 צוה המת כן בצוואתו הוא מתנה על מה שכתב בתורה ואי
 לשמוע לו (עי' מ"א משיב מפני הכבוד בסופו ובר"ת ח"ט אות ל"ד)

תתרג צריכין להזהיר לבעלי הח"ק בקהלות גדולות שנותנים בכים
 עיניהם למי שמפזר להם ביותר וקוברים רשעים מחללי שבת
 בפרהסיא בחיותם עשירים סמוך לת"ח בעד הכסף שנותנים או שמכבדים
 ומחניפים בזה לבניהם הפושעים והמה עוברים באיסוד דאורייתא וכמה
 איסורים (מנח"א ח"ב סי' מ"א).

תתקצה (א) עיין בשו"ת אחיעזר ח"ג סי' ע"ב מזה וכן בחיי עולם מדרב
 דאלמנא בשנת תרס"ח קובץ גדול מהכמי הדור האוסרים לקבור את
 האמר בבית"ק של ישראל

תתקד נחוצ להזכיר בממשלה שנמצא בכמה קהלות קטנות בכפרים אשר מרממשלה משרי המלך ניתן להם למנה שדר לאהוות קבר סמוך לקברות הנכרים ורק גדר מסמך כינירם וכשדת כות צריכין להרחיק מבפנים לגדר ח' אמות ממחיצת חגדר שהוא הגבול והתחלת קברי הנכרים בתוך ח' אמות. (מנח"א ח"ב סי' מ"א)

תתקד שנים שריו שונאים זה לזר אין לקברם יתר אפי' במקום שנקבר הראשון מונחים אבותיו של השני וקפיר אינש מוכא לחיות קבור במקום אבותיו מ"מ אין לקבור אותו שם (ולא כס' מילי דחסירותא שכתב לחסל באופן חנ"ל) ואפי' אם שונאו כבר נקבר י"ב חודש וע"ז כתב השבות יעקב (בח"ב יו"ר סי' צ"ו) לחסל אם מונח שם אבותיו של השני מ"מ יש ראיות בנמר' דגם באופן זר אין לחסל (מנח"א ח"ר סי' נ')

תתקד גרול אחד ציוה שהכתבים שלו ח"ת (שכבר נרפסו ואין צורך ברם וא"א לקרותם מחמת קושי רכתב) יניחום בקברו בעת פטירתו ושכחו לעשות כן וכבר נפתח דגולל אסור לחסות בקברו ולהניח הכתבים רק יתנו הכתבים תחת המעבר דמצבה הוא מנוף הקבר וכוה תתקיים צוואתו עיין בדברי ר"ת תוס ברכות י"ט ע"ב ותוס' שבת קנ"ב ע"ב דגולל היינו מצבה (מנחת אלעזר ח"ר סי' ד')*

תתקד יהודים רדוני מלחמה שנפברו בפ"ע הרחק קצת מהרדני נכרים ולבושירם הגם שאין שייך בהם חשש שיוציאו העבו"ם העצמות ויבואו לירי ביוון משום דחסדינה נותנים כבוד למקום שנפברו בני החיל בשרה המלחמה שפסרו נפשמ בעד אומתם ומדינתם ולא יפנו המקום ההוא ואדרבה יעשו לו נדר מביכ לזכר עולם אך שנפברו כולם בתוך קבר רחב א' (מאסען נראב) אם נותנים רשות לפנותם ולהוליכם לקברי ישראל סותר ומצוה איכא כדי לקבור כל אחד ואחד בקבר בפ"ע ולא יחי' כולם ביחד עיין בירושלמי עירובין פ"א הל' י' דמבואר כך להלכה (מנח"א ח"ר סי' נ')

תתקד נשאל מאתר שחי דר בארץ ישראל ומת בחוץ לארץ וקברו אותו שם בארון בתו"ל ודחתנר בפירוש בתנאי קורם למעשה בעת הניחו שם על מנת לרוליכו את"כ לירושלים אם סותר את"כ לפנותו ולרוליכו לארץ ישראל ורשיב מכמר טעמים שאין לפנותו ובפרט עכשיו שמוליכין המת בספינה ויש עוברים ושיבים ושייך לפני עור כי א"א שלא יסעו כהנים בהספינה שהמת בתוכה ותקלר הוא שיכשלו כהנים על ידן (מנח"א ח"ו ככת"י סי' נ')

תתקד מי שמת ל"ע בכפר ע"י הסנפה ועפ"י מקורתם וניירתם שלא הניחום לחובלים לבית קברות היהודים והניחו בארון ונקבר שם בכפר בנן שלו כאשר יותן הרשות להוציאו צריכין להוציאו ולחובילו לביה"ק העירה כמו שהוא מסמך בארון (מנח"א ח"ר סי' ב').

תתרי בשמחה על קבר איש דאלקים דרמב"ם (בעיה"ק מבריא) חדות על אבני שיש זמן תולדתו והסתלקותו בלשון העמים וגם מספר רשנר למספרם (א) מחה בזה שאסור עפ"י התורד לכתוב בלשונם על מצבת אבן ולבש קנאת ה' וחורתו עד שפעל אח"כ והעבירו האבן עם אותיות של לשון דעמים ונשאר רק אבני שיש טחור בלשון רפודש ובמה"ק מצא מע"א רשום על מצבה „מזכרת נצח" מחה נ"כ ואמר שרוא אפיקורסות כי אינו סוכרת נצה לאשר מאמינים אנו בתחיית רמותים לעתיד וכן כשרי בפראנ על קבר איש אלפים בעל הקנה דנדול וראר שמחיצת נדר עולר דרך אמצע צורת דקבר הקדרוש והרעיש לחפן לכבודו של אותו צדיק זי"ע

תתריא ענין המצבר יש בזה כונה מיוחדת עפ"י האר"י שלא לאהרר ואין לחלק בין אדם נדול לשאר בנ"א ועל כולם צריכין לדקדים ולרעמיד המצבר צון לנפשו מ ד ככלות הו ימי אבילות (מנח א ח"נ סי' ל"ו וח"ו סי' ד בבתי"ק) וגם כפרושים אשר בארץ שיש לרם אהל בנוי מסביב לקבריהם יש להעמיד נ"כ מצבה (מנח"א שם)

תתריב. מה ששגור בפי העולם דמי שלא הי' על קבר אבות ז שנים שוב לא ילך אמר רבינו דלא שמייע לי' שום מקור לזה וכלומר לא סבירא לי' (ועין כושר"ה שם משמעון סי' ד' כסוף רחשובה שהוכיח מזור"ק פ שפות דף ט"ז נדר מנרג דעולם מהא דאיתא שם שלחמא בר ליואי לא הי' על קבר אביו ליואי כבר י"כ שנים וכשרוריעו לאביו שבנו לחמא יבוא אצלו בפורה נתעורר בקברו ושמה לראתו ע"כ).

תתריג. אם מת ל"ע צדיק ונדול ואנ"ש רוצים לכנות אהל שם אך יש בבח"ח רבנים ונדולים שלפניו שאין להם אהל כי לא התנתנו אז בזה מותר לכנות אהל כעת ואין שייך נגאי לצדיקים הראשונים (מנח"א ח"ח סי' ס"מ כתי"ק)

תתריד. מצבה שהי' על קבר נכרי ואותו הנכרי שקנה האבן מאחר שאין לו לשלם לקח המוכר את האבן בחזרה מעל קבר הנכרי כבית קבורתם מותר למכרה אח"כ לישראל לעשותה מצבה לציון נפש כשיחתוך ויסתת האבן סביבותיו ויחקוק שם ישראל הנפטר ואין שום חשש בזה (מנח"א ח"ב סי' ל"ד)

תתרמו. איסור נדול יש לנמוע נפיעות לגדל עשבים ופרחים ושושנים על קבורת יהודים חוץ ששייך בו כמה איסורים הוא ג"כ מדרכי האמורי וצדיקים לעקור ולמחות ביד המתחדשים שנוטעים עשבים ושושנים כנ"ל (מנח"א ח"ד סי' ס"א אות נ')

וחנני להעתיק מכתב רבינו בזה לח"ק פה

ב"ח יום ב' לס חיי תרצ"ו מונקאטש יע"א

לכבוד האלופים מנהלי וראשי הח"ק במח"ק יצ"ו

הנר נודענו וראינו למרות רוחינו וראבון לכינו ולב כל שומע ורואה אשר בעיר ואם בישראל עירינו יצ"ו קהלתינו המפוארה בבית החיים אשר הוא מקום קדוש וטהור כמבואר לשון זר במהרי"ל ומובא באל"י רבד ובפס"נ על רמנ"א (א א) סי' תקפ"א ס"ט ז' דגר נמצא שם על איזר קברים פרחים' אשר כבר נאסר בש"ע וזש' גדולי דאחרונ' ז"ל ובכד דודענו זאת להח"ק דפר עזר מהרבנים הנר"ק ז"ל שלפנינו ועתר נוסף איסור על איסור כי העמידו על שני קברים כתמונת טרויער ביימער וזו חוקת העכו"ם ואסור מצי"א בין פרחים בין א' לנות ע"כ נבקשכם לעקור ע"ז זו מארצינו ובח"ה שלנו ותוכלו לדודיע לקרובים כי רוא עפ"י פסק דתורד ורבר"צ ואם לא סידום דם בעצמם אז רחוב קדוש מוטל עליכם להעבירם ולעוקרם ותמחלו נא בטובכם לדודיענו אם עשיתם זאת ולע"ע תמחלו לשלוח לנו העתק האזורה ששלחתם מיד לקרובי דקברים האלו כנ"ל וכתקוה אשר תשמעו לקול תורת אנו חותמים בכרכת שוכט"ם ומוקידם

חיים אלעזר שפירא

ע"כ המכתב

תתרומו מה שנותנים להתפלל ולקרות כתורה כציון קבר רחל אמנו אין ב"ה שום חשש (מנח"א ח"ג סי' נ"ג ועיין באריכות מזה בספרי מאמר לכל המהנות ח"א סי' כ"ד סק"ד) וכן עשה רבינו מעשה בהיותו באה"ק תנ"כ שהתפלל בצבור שם כאוהל מנוחת קבר רחל אמנו הקדושה וכן ב"ג בעומר במירון באהל התנא הקדוש רשב"י בתוך העדה עם סו"ת כמבואר בס' מסעות ירושלים עיי"ש (בענין כהנים על ס"צ עיין מנח א ח"ג סימן ס"ד שאסר לילך) *

תתרומו בעירנו יצ"ו נחנו לקצור ולמכור העשכים הנדלים בבית הקברות וכותב במספרו (מנח"א ח"ה סי' ט"ט כתי"ק) דלא מיהו בזה אבותיו הקדושים ואדרבה הסכימו עם הביד"צ שלהם להתיר דמותו ליהנות בהם כיון שאם יניחו שם משנה לשנה יקלקלו המצבות ועושים הח"ק בהמעות שלוקחים מהעשכים מצות צדקה לבק"ה וקברות מתים עניים וכדומה ומה שמקובל שלא לילך בבגדיו של מת כסימן הכ"ס ר"ת (חנורה כובע מנעלים) אסר רבינו כי בחנורה יכובע חשוב של צדיק אין קפידא ללובשם ולהשיבות יחשב אבל מנעלים מקפידים ואין לובשים אפי' של צדיק וקדוש וכן עשה במנעלים של אביו חק ואביו במנעלים של זקינו הקדוש שנשארו אחריהם שנגזזו אותם. (מקדו מס' חסידים סי' תנ"ד לאחר נתנו לו מנעלים של מת ורצה לתת אותם לעני אמרו לו ואדבת לדעך כמזך ועיי"ש

במפרש אפי' למכרן לנכרי אסור שמא ימכרם לישראל ויבוא לידי מכנה ע"כ ורנן מדברי נאמן וצדיקי רנ"ל שכל דבריהם דברי קבלה ומספור קדוש ודלכון יהי ראי נגד אותן גדולים (עין בספרי מאסף לכל המחנות בח"א סי' ב' ס"ס ט"ז) שרוצים לומר דט"ס נפל בס' הסידים וחזר אות ה' וצ"ל של מטה ומסורו מש"ס חולין דף צ"ד ע"א לא ימכור אדם לחבירו סנדל מטר בכלל שחומה אחד מפני שמתערו ב' מפני הסכנר שמא מחמת נשיכת הנחש מטה והארם נביע בעור ע"כ ולפי דבריהם לא מרי כלל חס"ח ממנעלים של ארם שמה וגם יש שכתבו לחלק רק אם די דמת לבוש בדמנעלים בעת חליו נ"ב למעמים ואז יש קפידא ולפי סבלת צדיקים רנ"ל בכל אופן יש לאסור)

תתריח רחולכים על ציוני הקדושים זי"ע וכפרם בביה"ק הישנים שאי אפשר עוד להכיר צורת דקדק מותר לדרוס על שאר דקברים כדי שיבוא לציון של רצדיק ולא ספרי בזה בין שהוא מצוד ואומרים תפלות שם ומזכירים למוכר בין רצדיק ס בעד כל דמחים הממונים בביד"ק שם (נמוקי יו"ד בבי ס סימן שס"ד) (אין לילך על חציון לחתפלל בשעת חליו ד"ת ח"ו אות ח')

תתרכ ד' מדקדק שלא לילך על שום ציון קודש הקדשים כלי טבילת מקוה מקורם וכאשר שם לדרך פעמיו ל סע למקום רחוק לבקר הציונים ואפי' בא לשם באמצע ריוס דלך למכול מקורם במקור (כשלא טבל עוד באותו יום בבוקר) ואח"כ הלך על רציון (א)

תתרכא כשה' בארץ ישראל על קבר זכריה רנביא אמר שמקובל מזה"ק ד"ו מענדל ז"ל ברר"ק הר"מ מלעלוב זי"ע שלא השתרר על קבר זכרי' דנביא ואמר שחושש שלא יתעורר ח"ו סהרונ למעלה ע"י שררנו בעור"ד אותו וכמ"ש אם תאכלנו וכו' משמיעים ואם הרג במקדש ה' ברו ונביא לא משמיעים עכ"ד וכשהלך רבינו לבקר מנוחת רתנאר פנהם בן יאיד אמר שמקובל מצדיקים לעשות הקפות על קבר קדושת רמב"י וכן עשה וצער בראש החבורה באמירת חרווי אנא בבח ויושב בסתר וכו' והעם אתו אחדיו מסיפין ודולכים ז פעמים (עין בספר מסעות ירושלים בזה)

תתרכב אם צריכים להוסיף על בית החיים ירי' זאת ביום העגית ציבור וירבו כל בני העיר בצדקה באותו יום ות"ח ירא ר' הולך עם החברה קדישא לא פחות מעשרה אנשים ועומדין מקורם על הביה"ק הישנה ואומדין תפלה חבתובה בס' מענה לשון סי' ס"א חמתחיל שלום עליכם נשמות סהורות וכו' ואח"כ חולכין על מקום הנוסף שרוצין לעשות תוספות על הבי"ח ומסיפין זה רמקום ז' הקפות וקורם כל הקפות אומרים ד' מזמורי תהלים הראשונים ובכ"ה הקפד יאמרו בארבע קרנות של זה המקום תהלים מזמור ק"ב ק"ג וק"ד ובשיעיה סי' ס"ב מתחיל שירו לה' שיר חדש וגו' ובכל הקפה יתחילו מצד קרן דרוסית

(א) אין לילך לחתפלל על חציון בלילה ובפרט בתחלת דלילה קרית חייג אות מ"ד.

מזרחית ותיכף בצד אותו קרן יאמרו בתהלים קפסיל ק"ב ומאותו קרן יסימו ויאמרו ויהי נועם דרך דקמר עד שיגיעו לקרן מזרחית צפונית ובצד אותו קרן יאמרו קפסיל ק"ג בתהלים ומאותו קרן יסימו ויאמרו בדרך הקפה וירי נותם עד שיגיעו לקרן צפונית מערבית ובצד אותו הקרן יאמרו תהלים קפסיל ק"ד ומאותו קרן יסימו ויאמרו דרך הקפה וירי נותם עד שיגיעו לקרן מערבית דרומית ובצד אותו קרן יאמרו בישעיה קפסיל ס"ב ומתחיל שירו לה' שיר חדש ונו' ובגמר הקפה ראשונה יאמרו אנא בכה ויבוננו השם הראשון בפסוק ראשון וכבר יתננג בכל הקפה מרשבע הקפות שאחר נמד כל רקפה והקמר יאמרו אנר בכה ויבוננו שם אחר מחשבע שמות עד שיגמרו השבע שמות בשבע הקפות (עין כתשו' צבי תפארת סי' ב"ד ומנח"א ח"ד סי' י"ג והמזמרה חיים יתן לנו חיים אדוקים בביאת גי' בבא"ט) וכשדוסימו על ביה"ה דסר"ק נסע רבינו המרא דאתרא מן דעיר וכיכר לא' מתביד"צ לעשות חסד למעבר ולחיים.*

תתרכנ. מותר לילך על קברי צדיקים ולבקש שיליץ כעדינו למובה ולא שייך בזה חשש דורש אל המתים אדרבה מצוה קעביר (מנח"א ח"א סי' ס"ח) ורבינו נהג לילך כמעט בכל ער"ה על ציוני קברות אבותיו הק' שמנוחתם בפה"ק ועיין מ"ש בספרו (נמוקי אור"ה סי' רכ"ד ס"ס ה') דשם אביו וצ"ל לענין הברכה כזה רכחודש מלא שהולכין ביום כ"ס ער"ה ושהוא ב' ימים ד"ה נמצא בער"ה דשני כבר עברו ל' מלכוד יום הברכה צריך לברך או משא"כ בחדש שלאחריו שהוא חסר ואין תפסל ל יום דע עם יום הברכה הוי תפסל ברכה ולא יברך נמצא בחדש א' יברך ובחדש השני לא יברך עב"ד ועיין עוד שם ס"ס ב' לענין נוסח הברכה שלא לומר, והמית" אתכם כדון דע, ואסוף אתכם וכו' עיי"ש (ברכר בירך רבינו כשריה כבר באהל)

תתרכד. חתוים רמנג ששגור כפי העולם שאין חולכים על קבר נמסר תוך יב"ה לבקש רחמים להשתדל ולהמליץ בעדם וזלית על קבר צדיק מפורסם שמקור לזה כזוהר מר' ויהי דף רכ"ד (רב"ת ח"א אות כ"ח) (א)

תתרכה. העלה להלכח במקום שהי' קברות נכרים משנים קדמוניות ונגמר בבית מעצות חעיר להפזר ולזרוק העצמות ולכנות שמה בתים וחצרות שאין צריך לרודד לחדול ארחות הכהנים במקום הרחוב רדיא בין שפינו העצמות אין לו דרין רק כשוד שנהרש בה קבר שנידון בבית הפרס דאינו רק מדרכבן ובצידוהי כמה טעמים ומפיקות שחשוב שם יש להקל (מנח"א ח"א סי' ס"ו)

תתרכו. חזויר בעדינו שנכנה הרחוב (שונצ"ר נצ"ט) הסמוכה לחצר מסיילת הברזל וח' שם קברות נכרים מסודם והנכדים בעת בנינם לא פינו כלל רק במקום היסודות אבל חבמים כולם רם על הקברות בלי פינוי כלל ולא שייך דיתר רבית הפרס המבואר לעיל וצריך בהן ליזהר בכתחלה שלא לילך לשם

(א) נהגין לילך על הקבר בסוף השבעה וקורין אותו הלויית הנשמה אבל לסוף שלשים אין נהגים לילך (שם). וכן דלך ביום שפסק לומר קדיש בגמר י"א חודש

וצוות בקול תורה על בית און מומאה נימנאויו"ם של הציונים שנבנה על מקום רחוק עברות דמומאה ונערים כרגים דולבין ללמוד (ספרי מינות) שם חוץ דסים להו בדבר מיני שהוא בית מינות ר"ל גם אין חוששין ואין שומעין לקול הכמים ששייך שם מומאה כהנים ואסור לכהן ליכנס שם (מנה"א ח"ב פקונטרם שירי מנחם ובח"ה ככת"ס סי' צ"ח)

תתרכו אין לרפל למסור תנותו בעת אנינותו ר"ל ולמכור בדרך דערמה ועי"ז להתירו למותחו אחר יום ג שיעמוד אחר בתוכה ודי במה שנחנו כבר לרפל בעת שרחולי חי מסוכן שיסכר או אבל לא לחפל יותר למכור בעת אנינותו (מנה"א ח"א סימן ע"ו)
תתרכה בימי אבלו ל"ע (א) כתב הר"ת מעניני אבילות (כיום שסמך רבניו לומר קדיש יתום הלך על קברי אבותיו)
תתרכט מזמור פ"ט שבתהלים שנחנו לומר בבית האבל (א) לא הניח לומר בביתו בשעת האבילות

תתל תשבועה ימי האבילות למד משניות פ' אילו מגלחין במו"ק ובשנה הראשונה וכן כשלמד על יא"צ משניות לאבותיו הקדושים וכדומה למד (א) פ"ו דמקואות (יש מעלין וכו')

תתרכה (א) עיין כיו"ד סי' ש"ט סעיף ב' שכתב כדרך שמותר לכתוב בחוה"ס פותר לכתוב בימי אבלו ועיין בשו"ת האלק לך שלמה סי' תקע"ח דעתו לחלל בחוה"ס תלוי תרכר בדבר האבד ולכך מותר בחרושו אבל בימי אכלו דאסור כל דבר שמתד אסור לכתוב חרושו דהוי שמתד ועיין מזה בברכי יוסף סי' שפ"ד אות ג דעתו לאסור דהוי בט"ב ועיין בשע"ת או"ח סי' תקנ"ד סק"ב לענין תשער כאב ובשר"ה אס"ד מערבת בין המצרים אר בודא יפה כה של הדמ"א למסוך עליו ובפרט במאי שבותבין רק תירדשי אבילות וזוכר עי"ן או שהאבילות עליו

תתרכט (א) המגרש שאומרים דוא בבאה"ג ליו"ד סי' שצ"ג דדאה בן אצל הספרדים שרמנחסים אומרים זאת עכ"ס גם לבאר"ג בגדל בקיאתו לא מצא מקור לזה ורבינו גילה טעמו ששייך בור לזעז לרש דאומרים שם נמשל כבחמות גרמו ודאיתי במידור הנאון מלימא שנדפס בשנת תרכ"ד שבבית האבל יש לומר מכתם לדור החלים ט"ו (ועיין לעיל בסי' תתקצ"ג)

תתל (א) עיין במעשה אדם על משניות להנה"ק מהרי"א סקמארגא זי"ע סוף פרק ז' דמקואות שכתב קבלנו מרבנותינו שסבלו מרבין ורבין מאליהו ז"ל שבפרט זר מעלין רגשם של הנפטר למסומה ולכן כל אחר ילמוד בו לתקן נשמת אב ו ואמו וקרוכיו ואודביו ביא"צ וכיוצא ור"ת של שלשה משניות דראשונה אי"ה (יש"אלו הדיח) ור"ת של ארבעה משניות אחרונות נשם"ה (נפל) שלש"ר מקוה"ה (הסביל) ויכוין בלימוד משניות אלו להעלות הנשמה למזל עליון הנקרא אי"ה ויכוין ליחוד הכתפין יתור הוכייה להעלות הנשמה ממקום החשך למקום האור והאכירה אי"ה ויכוין יוד הי יוד הנה יוד תה יוד תי כנמסרי' ק"ל שט מעמים אדני בתרין כתפין יוד מעמים ה"י יוד מעמים ה"ה

נוסח תפלה קודם לימוד המשניות — אמר נוסח של זקינו

(והיא כשינוי קצת מרדפס עד כה במשניות) אשר תיקנה ובררה
אדמו"ר הגאון הקדוש איש אלפים מוה"ר שלמה שפירא וצוק"ל
זי"ע אב"ד פה"ק מונקאטש ובזוואטו ביקש לאסרה בעבור
נשמתו המהורה

אנא ד מלא רחמים וחסדים אדון כל הנפשות אל אלהי כל הרוחות
בורא כל הנשמות רבון כל המעשים אתה הוא אלהינו ואלהי אבותינו
אשר בידך נפשות החיים והמתים לעשות בהם כרצונך יהא נא לימוד זה
שאני בא ללמוד משניות מקובל לפניך ברחמים ורצון לעילוי ולזכות נפש
זדוה נשמת (פב"ס) אנא האל הגדול הנבון והגורא שוכן עד וקדוש שמך
תצורר נא בזכות לימוד זה (נשמתו) (נשמתה) בצדור החיים ותשים
(מחיאתו) (מחיאתה) במחיאת צדיקים יסודי עולם הנחלים מזיו אור פניך
ותמחול ותסלח ותכפר ותמחה ותעביר ברוב רחמך וחסדיך אשר אין
לדם גבול את כל מה (שחטא ודעור ופשע) (שחטאו ועוורו ופשעו) לפניך
כל ימי (חיי) (חיה) ונמול נא (עמו) (עמד) חסד לפתות (15) (16) שערי
רחמים (להכניסו) (להכניסה) לנן עדן לקבל (אותו) (אותה) תחת
עץ החיים לחנות ממוכ הנמור והגוף יגור בקבר במנוחה נכונה
בחדות ושמחה ושלוש כדכתיב יבא שלום ינחו על משכבותם
הולך נכוחו וכתיב אם תשכב לא תפחד ושכבת וערכה
שנתיר ותשפיע (15) (16) מרב מרב הצפון לצדיקים כדכתיב מה רב
מוכר אשר צפנת ליראיך (וישכון) (ותשכון) במח בדד ושאנן מפחד רעה
ולא (יראד) (תראד) פני ניהנם ולא (תענישו) (תענישה) בשום עונש אנא
מלך רחום וחנן זכור נא חמצות ומע"פ והתשובה (שעשה בחייו) (שעשתה
כחייו) ולא תזכור (15) (16) שום חטא ועון ופשע כלל ותזכור נא (15) (16) (17)
הימורים (שסכל) (שסכלה) ותמלא (על ו) (עליר) רחמים לחימיב (15) (16)
ולתת (15) (16) עונג ונחת ולקץ הימין (יעמוד לגורלו) (תעמוד לגורלה)
(שיחיר) (שתחיר) בתחיית המתים עם כל מתי ישראל שיוכו לתחייה
בהסדיר ורחמך הרבים בביאת גואלינו במחרה בימינו אמן

עולה כתף ודוא כתף הימני יוד פעמים ר"ר יוד פעמים ר"י עולה כתף שמאלי
ונסורתיהם יי וודדה ה' פסע אחד (היו"ד ראשונה ורשאר בפתח) ותשעה
פתחין יי וודדה ה' שבער פסע וג' פתח (הנ' ה' הם בפתח) ועולין
קלע כסוד קלעים לכתף ועולין מאתים כמנין יוד פעמים ה"ה
ואלו הם מאתים לנוסרים את פרוי ראשית בות אלה ב פעמים
כתף ושורשין אלה ומאתים כסוד אל אלהי אלהים אלה אלה למד אלה
למד זה אלה למד זה יוד אלה למד זה יוד מם שהו אלה אלפין דמשמשינ
לגור דרג ויכוין בשם זר לכבות אש של ניהנם מן הנשמה וסוד א"ה יודין החין
אלפין ויכוין בשם יוד הי ואו זה שם איה הוא בעינים ואח"כ יתחיל ללמוד
וכשיאמר יש מעלין יכוין להעלות הנשמה למקומה כסוד ש"י עלמין רתחות

תתראה. כו' ימי אבילות בעש"ק (א) החליף הכתונת ולבש כל בנדין לכבוד ש"ק כמו בכל שבת ולזו' הרבנית תחי' כו' ימי אבילות אחרי פטירת אביה הנה"צ מקמארנא ז"ל ציוה לה שתתן מקודם הכתונת לאשה אחרת על רגעי ואח"כ תלבש היא (ועיין מזה ביו"ד ס' שפ"ט סעיף א' ברמ"א ועיין בנליון מדרש"א שם בשם רש"י בתשו' סי' ק"ו בשבת של אכלות מי שאינו לובש כתונת מכובס רוא חסידות של שטות) והתפלל מנחת בביהמ"ד לפני העמוד והתחיל תודו לא שינה כלל סמנהגו. כמו בכל שבת וגם אמרו לנו נרגנה וכו' והי קורא בתורה ועלה לתורה וישב בשלוש סעודות מאוחר בלילה והבדיל שם בבית המדרש כמנהגו (ב) וכיך ברכת הבשמים ג"כ

כורסויא והוא עצמו יש מעלין ש"י עלמין וכשיאמר רש"י יכוין למתק כל דינן תסיפין וש תתפכו כל עונת לשלג וישמע חכם ויוסיף לקח וכשיאמר אלו פוסלין יכוין לחסר כל הבגדים צואים מהנשמה וכשיאמר הריה יכוין לטבול רנשמה במים חיים ולהריות בתמיד מכל וכל וכשיאמר נפל יכוין שהוא שם מע"כ שמות פנ"ל ויפריש בבאן צדקה לשם רנפטר ויאמר מוד נתן לאביונים ר"ת זה השם להעלות נשמת רנפטר מנפילתו ע"י רצדקד וכשיאמר שלשה יכוין ביתוד נר"ג התקשרות נפש בנפש רוח כרות נשמה כנשמה על ידי שלשה יחודים הויה אריר רייד אלקים רייד אדני וישלכם עיין ביתוד חטם ופה ויכוין שלשה עולר מספר נר שכינר חוד רנ"ל ויכוין להעלות הנשמה לפני רשכינה וכשיאמר מקוד יכוין שם אלא רד יוד הה יסוד דאמא ששם צדוד החיים לרעלות הנשמה למקומד למיין נקבין לשכינה וכשיאמר המביל יכוין יוד הא ואו אותה שם שמחין בו עצמות ועצמותיך יחליץ אמן כי"ר ועל אביו ואמו ילמוד זה הפרס בכל מו"ש אחר הבדלה ובכל יום כל יב חודש וכיא"ר צי"ט וכע"ש קודם מנחה לעת הצורך לרהיט נפש כל חי אמן כי"ר ענ"ל (העתקתי בדבריו בזה לרמיות נפש כל חי רבאים בסוד ד אין משניות הג"ל נמצאים לפניהם)

תתראה (א) עיין בשו"ת תשורת שי מהר"ת סי' קע"א שרעתו שם נראה דלא יאמר דודו כיון דמבטל שבת מתחיל במזמור שיר ליום השבת על כן לא יאמר תודו כיון דאבל אסור בת"ת ואפי' כשעומד בציבור ודוי דבר כפרדסיא כיון דאז עדיין תול וכן לא יאמר לכו נרגנר ודאריך בוד בדברי חשיבת ציון סי' ס' דעתו דיהיה יכול לעבל עליו שבת ועי' בסמ"ז סי' ת"ר דאין כח חתום' שבת ששכל עליו לאפסועי החוב של שומר ולמפי"ו אין כח התוספות שבת לאפסועי החוב של אבילות שנתחייב מקודם אבל ביר אחרון שם חשיג על דמ"ז ויבואר כל זה אי"ה בספרי מאסף לכל המחנות שם סי' ת"ר וראיתי בעת בספר משמרת שלום לדר"צ מקידאנוב ז"ל כפי' כ"ה אות נ' שסביא מעשה רב מחסידים ונדולים שבימי אבילות ל"ע אחר שמעבלים תום' שבת חולבין במקור לכבוד שבת ורחלוק נתנו לאחר ללבוש תחלד ואח"כ לבשו חם ומביא ששמע הטעם כיון שכתוב בשם האר"י ז"ל כי כל עיקר טעם האבילות משום כבוד המת והמתים מספידים אם ע"י פונמים בכבוד ועונג שבת ע"כ לא יעשו שום חילוק משאר שבתות רשנה ומי יבוא אחר האר"י בדבר שלא נמצא בפוסקים נגדו ע"כ והנה רגם שלא ראינו לרבינו להקיל בוד לענין סעודה אך עכ"פ לענין תמלד בודאי סעודו גדול

(ב) עיין מהו בברכי יוסף או"ח סי' רצ"ו בשם מר"י ספראני דאבל לא יכרך על הבשמים כמ"ש וכ עליו דאינו מוכרח אך בשיוירי כרכר שם כתב דעתה

תתהלך כעת אין המנהג שיכבדו לאבל להיות סנדק (עין באות שלום סי' רס"ד ס"ק כ"ו ודאריך בור באריכות גדול וברכר דרס"א סי' שצ"ג סעיף ג וסיים דלא יכבדו לאבל להיות סנדק)

תתהלך אם ר"ה או הנוכה הוא בתוך ז ימי אכילות יש לנהוג שיצא האכל לחדר אחר או ויאמרו הצבור הלל בברכה והאכל יאמר ג כ הלל בחדר אחר ביחידות וכן נהג בזה מרן הגה"ק מצאנו בעל דברי חיים זי"ע שיצא מחדרו כאכלותו בר ח ובכית האכל אסרו רצונר הלל (נמוקי או"ח ס קל א אות ד ועין בחשו נו"ב תניינא היל"ד סי' דט"ו דמבואר בו)

תתהלך אבל לענין תפילין ביום ראשון עיי' לעיל בסי' פ"א שאם המיתה והקבורה אינו ביום אחד אחר סתימת הגולל צריך להניח תפילין בברכה ותפילין דר"ת יכל להניח (א) בו ימי אכילות רק בצינעה קצת תתהלך אבל ביום זה שחל בש ק מותר לו לילך בבוקר למקוה (עין בשו"ת מנה"א ח"ב סי' כ"ו מר שהאריך בדברי דמו"ו סי' ת"ב סק"ד ומר שפלא עליו ועין בשו"ת שמש צדק סי' ס שהעלה נ"כ דכעת אין צריך לרמתי' וביום זה' בבוקר מיד אחר הנץ החמה אין שייך עוד אב לוח (א)

ראו דרכנר"ג הביא מאבודרדם כן דאבל אנו מברך על הבשמים והובא גם בבט"נ או ח שם סי' רצ"ו ועין בזכור לאברהם חיו"ד ערך חבדלה אות ר' ציון יספר מראית עין בילקוט סי' ז' אות ד דמנחם העולם לברך כמו"ש על בשמים כשרוא אכל וכן רמנה פשוט בירושאים וכן ראו לרורות ועין מזה בשו"ת מדרי"ף אכסנדריר כסי' פ"ח דדעתו דלא יברך ודאריך ברסוגי' מו"ק רף כ"ו דאמרינן שם א' מביאין את דמונמר ואת דבשמים לב ת האכל וע' בבי יו"ד סי' רס"ד לענין מילד דבט' באב אסא נמי לא מטעמא דאין מברכין על דבשמים כמו"ש שחל בט' כאב אבל עין מזה בשו"ת מהר"ם שיק חיו"ד סי' שס"ג שרעלה דאבל מברך על דבשמים ואינו דומד לט"ב דאסור נ"כ לאכול ולשתות שפיר י"ל נ"כ דאסור לרדיח אבל אבל דרשאי לשתות יין המשמח את רלב איך ידי אסור לרדיח רמשמח את דנפש ע"כ

תתהלך (א) *באמצע דדפסה לעירונת ת"ח מופלג אחד ג"י שמסור שיטת רבינו שיכול לרניח תפילין כימי אבלו הוא מברכי יוסף שמביא ממחר"ש שרעבי ז"ל שהניח תפילין דר"ת כימי אבלו ואמר מר שבכתבי מהר"ו האמתיים לא נמצא זה כלל מהאריו"ל ע"כ (עי' באות חיים בסי' ל"ח סק"ח) ודקשה על זה כי בלקוטי תורד למרן דאר"י ז"ל (שהוא מסולת נקי סכתבי מדרה"ו ז"ל) בסר' ויהי (ברפוס ווילנא תר"ם) כותב שם כי רמזותי' נמחל מאבל ביום ראשון לאונן ואסור להניח תפילין ביום א אבל אח"כ מתחילין ליכנס המזחין וסותר להניח התפיל' אכל אינם נמרים ליכנס עד סיום ז' ס וזמנא כל זר במזחין ראשא שמשם תתפילין אבל לא מזהר דאבא ואינם נכנסים כל ז' ימי ראבילות (וכותב שם בהיקוף ולכן לא יניח תפילין דר"ת

תתללו בהא דקיי"ל ביו"ד סי' ת"ג דיום שמענים עצמות צריכין קרוביהם להתאבל אבל כשמעביר הסת בארון שהי מונה בקבר וכעת מפנין אותו עם הארון ביהד למקום אבותיו אין צריכין להתאבל כיון שהוא מונה סגור בארון וליכא שום כיוונא אין שייך ג"כ אכילות (מנח"א ח"ד סי' י"ב)

תתללו בדורותינו אין המנהג להחמיר שלא יסתפר על אב ואם כל יב"ח (נמוקי יו"ד בכתי"ס סימן שצ א)

תתללו מננו ד' ל"ע ב מי אבל אב ואם וי"ע תוך יב"ח ג"כ לילך לסדר קידושין ורי מתגר שלא ישמע קול בלי זמר כנאוו לרחופת עד אחרי צאתו משם מהברכות אך להסעודת ה' רעתו שלא יכ' הרב בתוך יב"ח כלל (ובירד כן לר"כר נמוקי יו"ד סי' שצ"א ועיין בדרכי משר שם לחומר)

כל ז' וסי' ימותו ולא בחמטה כי במקום מיתה אין חמטה ע"כ והשכתי דהלשון שהוא בתיקוף שם בלסטי תורד ולכן לא יניה תפילין דר"ת כל ז' אינו מתורת מרן דאר"י ז"ל רק רוספו זאת אח כ בתורת חנ"ה כי בלסטי תורה ה שן (רפוס לעמבערג תרי ד) ליתא שם כל זה והגר בשער המצות פר ויתי (דף י"א ע"א) כתב שם מרן דאר"י אע"פ שאמרו כי מיום כ ואילך מתח לים רמחין ליננס באבל (ועי' ז' מותר בתפילין אז) רנר זר במוחין דמצד אימא אבל רמחין דמצד אבא אינם נבנסים כל ז' מי האכילות ע"כ וכתב שם בהגרות וחדושים להמסובל מהר"ו אשכנזי א"מ (נראה כוונתו להח"נ המסובל מהר"ם ריילפערין ז"ל שהי בסיוע כהנהגת רספר וכמבואר ברספרט שם) ומה יש לרספ שלא לחניה תפילין דר"ת בימי ראבילות כי הם מסמרא דאבא ע"כ ועיין עו"ש (ברק י' ע"כ) כנר' לרספ"ו שם באות ג שרנ ח בצ"ע דברי מדר"ש שרעבי בנהר שלום שכתב דאבל ח ב בתפילין דר"ת מדברי השער רמחות בור עיי"ש ובמכ"ל דרסר' בוד לא ירעתי שיתחם בוד שרניח בצ"ע דברי המסובל הנורא מדר"ש שרעבי זי"ע וכי לא ירע בוד דרסר' ש' דברי מרן האר"י שמוחין אבא אינם נבנסים כל ז' הלא כתב בנרר שלום בהקדמת בדכת דשחר בפירוש אחרי שכתב דכל התרי"ג מצות הם כוללים כל דר עולמות וכו' כותב ומה יובן איך לא כתב הרב ז"ל גם אבל שאסור לרניה תפילין דר"ת דספורת על מוחין ראכא בנודע כמ"ש ספת דמסובלים שלא יניה ראבל תפילין דר"ת שאין רענין בן אלא שח ב לרנחם כשאר כל רמחות שררי תוא חיב בכל רמחות וכל מצור ומצות יש המשתכח מוחין מאו"א שנירם זכב בתפילין דר"ש בין דר"ש בין דר"ת ואין תילוק ביניהם אלא שאלו מוחין רבינות דשנירם ואלו דחכמת דשנירם כמו דחילוק שבין תפילין רראש לתפילין דיד דשניהם ואין ראבל אסור אלא בדברי תורה רסודר על ראצ' דאעבי"ע הנ"ל עכ"ל דרי דמרן מדר"ש דר לסגרת מרן דאר"י דמות מצד אבא אינם נבנסים כל ז' ועב"ו דרעיע בכת תורתו הסודר בקבלר שאין שייך זר לזה וצריך לרניה תפילין דר"ת ובדרכי חנ"ה חנ"ל שנמצא בלסטי תורד (רפוס) ויולנא חנ"ל לא ירעתי מי הוא זר שהניה בן ואיך לא ירא לנפשו לשלוח יד לחניה כקורש פניסר בי נתן מכשול להמעין המעות ולומר שהם המה דברי אלפים חיים דברי האר"י ז"ל וחי' יכסר בעדו כי שניאות מי יבין

ורנאון מדר"ם פדואה רסכים על ידו וכן רוא במדר"ם מינץ מי פ"א ובמדרכי פ"ג דמו"ס סוס 'תתצ"א' (וע' נבמא"ת סימן תרצ"ו ס"ס נ')

תתלס ב מי דחול בימי אבילותו לא רתפלל כל הג תפלות מדי יום ביומו לפני דתיכר ועפ"י רוב דס תפלר א בכל יום פעם א שתדיה זפ"א מנחר ופ"א ערבית וחזור חלילך ובמוש"ס לא חסר בכל משך הי"א חודש לרתפלל ערבית לפני התיבה

תתרגס בצוואתו רפדושר בוש יו"ח ואנ"ש ותלמידיו לטבול סב לר א' במסור לטובה נפשו ודוחו ונשמתו (לא מצאנו מסור לענין זר כי אם רב נו בעצמו רוא מסור נאמן ועיין לעיל סי תתר"ל בר"ג ד שם מדברי רנר"ס כמעשי אורג שכל שבעת ליסוד משנר דרוח" יכוין לטבול דנשמר בסים חיים עכ"ל ועיין בר"ח ת"כ אות סט"ו ובחשמונות ועיין כס' רגל ישרה אות מסוח)

תתרגא גם בתוך ב חודש לאבילותו כשנעשר לו בגר חדש (הלא"ט) לכבוד ו ט או שבת צור לאדם אחר ללובשו תחלד על רגע ואח"כ לכשו רוא תתרגב מי שמת ל"ע כספס בין חשמונות ורבים שעמדו בשעת יציאת נשמו אמרו שכבר הי' לילה יחויס היא"צ ליום שלאחריו (מנה"א ח"ה סי' כ"ג בכתי"ס ואם דיאצ"ט בשבת או דלכו על הציון ביום א')

ה ל כ ו ת נ ש ו א י ן

תתרגס מי שעומד כשנר החיתון אך גודע לו שאתותה הבכירה של המדוכרת רוא בבית אמר וסינר ולא בקשו מחילתה ס"ס מותר לו לעשות רשידוך וא"צ לחוש כלל (מנה"א ח"ד בכתי"ס ס' ל"ג) ועיין בשלהן העור סימן א בשמה"צ)

תתרגד בחופרת חס' חסידים (סי' תע"ז) שלא יחי' כלת וחמותה וחתן וחמיו שמותיהן שוין כאם יש לאחר עוד שם אחר א"צ לחוש שכן רנר"ס שד שלום סבעלזא זי"ע התיך להשתדך כאם שדי' לאחר עוד שם וצור שיפראונו בשם דנופס וכן עשה מעשה כעצמו דנה"ס בעל עמרת צבי מוירדישוב ו"ל שלקח לו לחתן את הנה"ס מראוול ו"ל שדי' שמו יהודר צבי וכן מבואר בצ"צ להנה"ס מליבאוויטש ו"ל (בחהע"ו סי' ספ"ג) בשם וסינו דנה"ס בעל רתניא דאם יש לא' שני שמות אין זה בכלל שמותיהן שוין (מנה"א ח"ג סי' י"ג) וכן מסס אכיו של דינו דנה"ס בעל דרכי תשובר זי"ע לבעד"ב אחר שלבתו די' שם א' כשם חמותה ודחתן הי' שם א' כשמו והסכים לעשות השידוך כיון שהי' שני שמות* (ועיין ברד"ת סימן סט"ו ס"ס נ')

תתרגה בשבת קודם התתונה שקורין שפינהאל"ץ (פארשטי"ל) המנהג בין החסידים שלובש החתן בגדי שבת (שטויימיל והבגרי משי)

שהכינו להתנותם ואפי' בשבת חזון (ומסורו במרד'ל במגרני שבת חזון כ עשר שם נהא"ץ לכונו דר שמשון בשבת ו אב שרי התחונה אחר ת"ב ורי חאב לבש קטא של שבת לבד לכבוד בנו והחתן הי לובש כל בגדי שבת ומובא בסנ"א סי' תקנ"א סק"ו וגדול מרבבה שם דמוכה מירכי משה דהחתן אפי' בשבת חזון לובש בגדי דהרשים) ובשעה שעלה החתן לקרית"ת אחר ברכה שני חי' המנהג בבית מדרשו של רבינו שהתחיל הגבאי (א) לומר אחד יחיד ומיוחד אל נדרש לבר לבב אשר שואל אך טוב לישראל הללויה" ובעת שהי' מומרין להחתן (ב) חי' זורקין הנשים מבית עזרת נשים ומפרוזודר ביהם"ד אנונים וכדומה ואפי' כשבאו הנשים לצורך זריקת אנונים בשעת דומר להחתן בביהמדר"ר פנימה לא מיחה ואמר מפני שרואין כי המתחדשים מבמלים מנהג זה ע"כ צריכין אנו לחזק לעומתם (הכתובה ידיה בכתב פשוט ולא בכתב סת"ם)

תתרטו כחתן וכלה שנמקו מעירם לעיר אחרת והעמידו שם חחופה המנהג שנותנים החלק יותר קצת (ר"ה'ש) להרב שדר במקום המחנותים והחלק הקטן להרב שבאים לעירו לעשות חחופה כגון ארבעים

תתרט"ה (א) המנהג לומר החזון בעת שעולה לתורה קודם החתונה מובא בסנ"א סוף סי' רפ"ד בשם לכוש והטעם שמומרי' עליו אחר יחיד וכו' מובא בס' שלחן הקריאה הפי למי שנמחלו לחתן עונותיו וחוא דומה למלך וע"כ מובא בסת"ס ש' לו כה לשאל ולבשש מרשי"ת והוא עונה לו ועושר בקשתו כי דוא נפי מחמא ומלך מורץ נדר לעשות לו דרך ע"כ מזכירין לו אחד יחיד וכו' ע"כ

(ב) המנהג לזרוק לחתן אנונים מקורו סנמר' ברכות דף נ ועין בהוס' שם ד"ה ולא ועיין ב'רושלמי פ"א הל' ר' בנשיאי אשר רי' קרוביו מביאין חביות מלאה עליות ואנונים ושוברים לפני התינוקת והתינוקת מלקטין ועי' נ"ב במר"ר רות כירושלמי בזה ועיין בב"י בש"ע או"ח סי' קע"א המעב שזורקין אנונים וקליות בשם רש"י ורשב"א בור' ועיין ברומח סי' שנ"ב שכתב טר שדמגרנ דרשליך הימין על התן וכלה כשמוליכין אותו בחשכמר יום ו על שם חלב חיתים ישב עד ע"כ ועי' במהרי"ל ברל' נישוא'ן שהי' מנהגם אצלם לזרוק חיתים לפני חור"ב ודי' אומדין לפנים נ"פ פרו ורבו ועיין באבודרהם מה ועיין באמרות שלמר ענף נ בטעם לזרוק אנונים ודנה סכל הראשונים הנ"ל מבואר לעשות כל זאת אחר דחופד ומגדנינו שזורקין אנונים בש"ס שלפני דחתונה דוא ע"פ רזורר כל ברכאין דלעילא ותתא כיומא שביעא תל'ן וכמו שמבאר בבאר ס' ה'ם פד' נצבים דכל' נס שנעשו בצאתם ממדדים עיקר ושורשו נעשר בשבת שלפניו וכמבאר ביימב פנים (במאמר פי מרשיית) שמברכין החורש בשבת שלפניו שעיקר ההתחדשות דהורש תל' בשבת שלפניו עיי"ש וביון שכתב הית יוסף בש"ע בס"י קע"א בשם רש"י שזורקין אנונים שהוא לסי' טבא ע"כ עושין זאת בשבת הקודם שכניסת החופה שיהי' לסי' תל' בשבת שלפניו

למאה 40% להרב שבאים אצלו וסך 60% להרב בעירו של המחנות (מנה אהנסימן ז"ל) בענין שכר שרבות עין מנח"א ח"ב סח תתרסו בדבר שכתב הרמ"א (סי' ס"ד) שנהגו שלא לעשות נשואין רק בסילוי הלבנה מקובל מאבותיו הקדושים דעד יום כ"ב בהודש אפריר לעשות הנשואין (שער יששכר מאמר מירחים אות ב') ועד בכלל (א) התרומה כיוון שנשלח לו לאשר נכרת דנר"ק בעל חיל בדבר זי"ע נדנ כדבריו בסד"ק זורר חי (ברקמת תוהר דף ה) בשם ההקבעל עם צ שרבעת קידושין יהי של כמה ענול מכפנים ומרובע מבחוצ (ועיו"ש שכתב שברוק ומנוסה שלא ירי' אשתו עקרה) וכן צוה רבינו לחתנו שליט"א לקדש בטבעת כזה גם דיר בעצמו שושבינין אצל בתו

תתרס"ט יום אחד לפני דחתונר מכלילת בתו תחי' הגבי' לעשות סעודת גדולה לעני דער ורבנו בא עם בני שבת ור משמש קצת בסעודת קודם בדרס"ו יושב קצת אצל רשלחן ואח"כ כיבר לעני אחד בברהמ"ו ואחר דסעודת חילק צדקר פזר נתן לאכיונים רללו שרי' שם לכל אחר ואחר נרבות הנזנות*) תתרנ"ב ברניע תוד החופה לכלילת בתו תחי' די' מתענה רבינו ג"כ כל ריום ואחד החופה (שהי' בלי'ר) די' מיסב אצל החתן והכלה בטעיסת מירי דס"ז ומיר אה"כ נכנס לחדרו ללמוד ולא ביטל שיעוריו

תתרנ"א בעלי הכנורות וכלי זמר חי' ברצונו דיוקא שיחי מורע ישראל ולא מענו"ם ודיבר בקדשו להיות מזומני חתן וכלה על חתונה הוא ענין גדול ובאמצעות המזמרים אשר כנגור נעים עם נבל שלחם מושבין את הלב צריכין להתקשר בקשר עליון לעורר יחודא עילאה ית"ש ודרו אי אפשר באמצעות ערלים ממאים משא"כ אם מורע חתורים המד בעלי בלי זמר גם כשחם קלים דקים ומושעים ואעפ"י שהטא ישראל נסול הוא שנכנס לבריתו של א"א אפשר להתרעב בנפש כל חי כנגד דמננן ותחי רוח ה' על השומעים שירי ידירות ע"ב.

תתרנ"ב בעת נשואי בתו תחי' וישבו שם רבנים גדולי הדור ואדמורי"ם ולא כבד להמסובים לומר תורד ואמר שאצל הצדיקים רכותינו ואכותינו זי"ע לא דאינו לכבד בתורד אלא שמחו ושימחו בכל מיני ריקודין ובדחנות ומסירות וחשבחות לחשי' וכלי זמר מזומני חתן וכלה וסעודות משתה ושמחה בכל ז' ימי המשתד (עיין בר"ת ת"ז אות כ"ו)

תתרנ"ג ריקודין עם דכלר בתו תחי' שהי' הנשואין אור ליום ה' והי' מרדך עם הכלר אז וגם כיברו לאיוד אנשים מהמשפחה ובלי' של"ש אחר בחמ"ו וברכת שבע ברכות וכן כיום שב"ס אחר בהמ"ו ושבע ברכות קדו רבינו נ"כ עם הכלר בריקודין של מצור *

(א) ובארש אלול יכולים לעשות כל החדש (וד"ת סימן קע"ט ס"ק ח"י).

() ועי' רגל ישיר (עך סעודת)

תתרגם אותן הרומדין עם רכלה ואוחז במטפת בצד אחר כידו ובצד הב' של הכלד מביא בשם הגה"ס משינאווע זי"ע שזרו מנרג קלות של רבדננים שחנחינו כן ולא אמרו חז"ל רק כיצר מדקדין לפני הכלה וכמובא בתורת חיים בס' ע"ן רף י"ז (דברי תורה ח"א אות ו')

תתרגם בסעודת רעוא דרעווין (שלוש סעודות) לא הי' נהוג אצלו לעשות שבע ברכות (עיין בש"ע בארע"ז סי' ס"ב) ובש"ס לא אמרו דיו דסר תתרגם מר שנוחנין בי רחתן שאומר ר"ת בסעודת חתונה מיד יפסקודו חססוכין ולא יניחוהו לנסוד רוא מנרג עור מדודות דקודמים ויש בד טעם עפ"י הסוד כמו שכתב רה"ס בשיחות חר"ן כי ריא בהי' שברי לוחות וגם יש טעם ע"פ פשוטו והלכה דרפסיו (עיין באריכות בר"ת ח"א אות א') תתרגם נרג עצמו וכן רי' נרג וקינר נרג"ס מררצ"א מדינוב זי"ע (בעל בני ששכר בעת שרי' מסיב בסעודת חתונר או ו' ברכות ר' מדקס ליקח כוס רביע ת יין ולכבד לרחתן לשותותו ויקיים בור (יין שמח לכב אנוש) מצור לשמח את חחתן (דברי תורה ח"א אות ח')

תתרגם אמר בשם הגה"ס משינאווע ז"ל שאמר בשם רה"ס מררצ"ר מוידויטשוב ז"ל (בעל עמרת צבי) שהי' ררכו לרושיב את רחתן בסעודת הז ברכות (בראש בשאחז"ל בסוף מו"ס) בקרו זז ת של דשלתן יען כי דקין וזית מחבר ב' הצדדים חדיו רוא דבחי' יחוד וחבור חתן וכלה עכר"ה ורבינו נתן תבלין יותר כי צ"ד בני' מו"ל מו"ב ע"ד שכתב רש"י בסר' ויצא אלו מו"ל מו"ב בכל עת התחלת הענין שצריכין הצלחך וכל הישיעות באים מתרי"ן מזלי"ן היינו נוצר ונסה סמז"ל העליון למז"ל רתחתון כנודע בכחאר"י ז"ל ולאשר שהם ב' מזלי"ן ע"כ צריכין לב"פ צ"ר (שדוא ני' מו"ל מו"ב) ע"כ בעת שישא את בת וזנו יהי' למז"ל מו"ב שיחבר בזוית את רב' הצדדים סב' מזלי"ן כנו' (רכ"ת ח"א אות ו')

תתרגם וע"פ הג"ל נתן רבינו סקוד להמנהג שמכריזין בעת מחנת דורן דרשה בכל פעם מצ"ד חחתן מצד הכלה צ"ד צ"ד כ"פ (פין חתינ"ס צ"ד פין כלת צ"ר) ותינו שעולה מו"ל מו"ב מצד חחתן ומצד הכלד סב' מזלי"ן כנ"ל (שם) ואם לנסוע לצדיקים בשנר דראשונה עיי ר"ת ח"ד אות ו') תתרגם רבינו הלך לבוש בהשטרייטל בכל הימים והזילות במשך שבעת ימי המשתה ושמתה של בתו תחי' ואירע אז שהלך ללית נפטר אחר ב"ם מחשוכי עירנו ולא חסיר השטרייטל גם אז (גם בעת רתנאים הלך בשטרייטל) תתרגם. העלה להלכר כאשר שנישאת אצל סהל נעלאנען והמורא רעה שדרם סידר דקידושין ואח"כ חורו לרת ישראל באדט"ה חגם שהיא כבר טעוברת סכעלה מ"ם צריך שנית לקדשה בדת כחופה וקידושין וכאמירת ברכת אירוסין וז' ברכות תחת החופה כיון שרכותינו בדור שלפנינו הנאונים

דקדוקים וי"ע אסרו הנעלאנען המורר ורשו"כ שלהם ופסלו חזרתם וסידור
 נסן ומידושים שלהם רגם שלא נעשה מעשה ח"ו לענין חומרא דא"א לרת רם
 בלי נפם מ'ענין ז' ברכות פשוט דצדיקין לברך (נמוקי אברע"ז ס' ס"ב)
 תתרגם מה שנוהגין העולם ליתן קריסה לרגשים בין בשיבה ובהליכך דוא
 חוקות הנזים ואסור לעשות כן ואצלינו דוא האנשים בימין דמעלה
 ודוא דבר שמכואר בתורה ויקם יעקב וישא את בנו ואת נשיו על דמלים
 פ' רש"י הקרם זכרם לנפיות ועשיו דקרים נפיות לזכרים שנאמר ויקח עשיו
 את נשו ואת בנו (חיים ושלום עה"ת ויצא)
 תתרגם מעולם לא קרא לזונתו בשמה (עיין בגמ' שבת קי"ח ובלקוסי מהרי"ל
 שבעולם לא קרא לאשתו בשמה ודובא בכנה"ג בארע"ז סי' א' וכן
 דוא ביר שאול לרגמרי"ש סימן ר"מ סעיף ד')

ענינים שונים

תתרגם דורה לרלכר כבע"ח שרלך המלור לנבות חובו ע"י רעפוזיטא ד
 של הערכאות (יען שלא רצה לשלם ולצית להבר"צ בטענת אין לי
 וכו' וצא) שרשטר מ"ל של שבת וכן דמל ת גדול צדך לרשאיך לו (נמוקי חשן
 משפט סי' צ"ז)

תתרגם אחר רי' שמו יהושע ורי' כותב עצמו ושיע והזריר אותו רבינו
 להזהר לכתוב השם בשלימות כי מצינו פעם אחת כתב"ך (גמ' ח')
 שנכתב יושע חסר ודרשינן בו בגמ' (ע רכין ל"ב ע"ב) לנאי מפני שלא ביטל
 יצא דע"ז לכך נכתב חסר וכפרט אותן שכותבין יו"ד אחר השי"ן כדאי אין
 לעשות כן ב כל שם מישראל מרמז על א זה ענין כי נפש תיר דוא שמו והש
 ע מיהושע מרמז על ש"ע נהורין ואם כותב יו"ד אחר השי"ן הוא מספיק בין
 ש"ע גדודין וסיפד מעשה דב שראה חתימת יד הה"ק מו"ה יהושע מבעלז זי"ע
 שכתב שמו בשלימות וכן הי' מקפיר מי ששמו משה הירש בעת חתימתו לא
 בליע בחתימתו ר' אחר ו כתוב משחירש וכרנר (ועיין סמן התקע"ו)

תתרגם כותב בספרו דברי רבדי תורד (ח"ב אות פ"ז) בשם תלמידיו הבעש"ט
 זי"ע כי כל אחד יעשה לו מספר יחוד בחתימת שמו והעיר רבינו שם
 מקור לזה מירושלמי חגיגה (פ"ג הל' ח') עייש"ה

תתרגם מעולם לא קרא ויא כתב לתלמידיו בני רישיבה בתואר תלמיד"ו ולא
 התם עצמו בתור רבו (עיין בר"ת מה"ק אות ס"ט ובר"ת ח"ט בסוף
 ובצוואתו דקדושה)

תתרגם לא חי' מעלה עשן כלל רק ביום שמחת תורה קרוב למוצאי יו"ט וגם
 בפורים ושושן פורים הי' מעשן צינא"ר אבל לא בהפלגה רק שאף

קצת דעשן וכיכר אח"כ תצינאר לאחר מאנ"ש וכן בעת שהי' יושב בחול
בסעודת מצור וכ ברו אותו בצינאר ר וכן כשהי' באם הדרך הי מצעשן קצת
תתרעם העיקר רוא לרתפלל רק שיוכר לעשות נ ר לבורא יתברך שמו וסיפור
מאביו בעל דרכי תשובה בחיותו בצאנו אצל מרן בעל ד"ח והי' או
חסיד א שהי' מסורסים וצדיק ועובר ד ונתן קוויט"ל להקדוש בעל ר' ה ואמר
רחסיד רבי יתפלל נא בערי שאוכר להיות ערל בע"ר יו"ד ונער בו מרן הר"ה
וצעק ולא גם כזה רצונך לטובתך רי נו לרשינ מעלת עצמך שתחי עהרליכע"ר
יו"ד נ כ ע כ בשבח רלו אסור לחפור רק העיקר שיחפור לעשות נ"ר לרבורא
ית"ש ואין גם מ אם ראם יהי בשלימות מעלת עררליכע"ר יו"ד או לא כי
לעשות רצון קונו ככל דבר וענין כאמת ובלב שלם וזהו תכלית האמיתי עכתה"ה
של מרן בעל דרכי חיים וי ע (עיין בר"ת ח' מ אות ע"ט ובהיים ושלום
פרשת וירא)

תתרע אמר שאין עיקר רחסידות לריות יושב סגור בביתו וללמוד תמיד שור
יכול גם כן לריות בפניות רק העיקר בכל דרכי דעהו וצריך לעבוד ה'
בכל דבר הבא לידו ואם בא לידו כעניני דת למחות ככני כיתו או בעירו או
בכל רעולם הנם שיכונטל עי"ז במה פעמים מדברי תורה צריך לריות כנבור
מלחמה (עיין בר"ת ח"ר אות ס'ג)

תתרעא מאוד הזהיר על רחינוך שצריכין ראבות לרקדס ולהשניח על נידול
בניהם ובנותיהם ואמר לפרש בדרך צחות עה"כ למען אשר יצוה את
בניו ואת ביתו אחריו ושמו דרך ר כי ישנם כימינו וברדותינו במה צדיקים
אנשי מעלד ויחידו סגולד ואם בניהם לא ילמדון בדרכי ה' או לא מיהו בהם
כראוי עד שיצאו לתרבות רעד ובפרט סבני בניהם אין לרכר עוד ר"ל ולפי"ו
אם די כותבים הצדיקים האלו ס"ת גם בכל פאר ועוז של תורה בחיורר רבת
והלכותי מ"מ לאשר הם כתבו דס"ת ריש חשש גדול עליה כעין רמבואר בש"ע
יו"ד (סי' רפ"א סעיף ד') ס"ת שכתבו ממור דמסולח וטעם משום בשבא לכתוב
לא יבא ממור בקהל ד' אינו מקדש דשם בכונה ברצונו עיי"ש וה"נ דבתיב
בס"ת אשר יצוה את בניו ואת אחריו ושמו דרך ה שצריך לקדש השם
וזה אינו מקדש ברצונו הפוב וכונתו הראוי' דכיון דלא חש לי לרכתוב הלן
לצוות את בניו ואת ביתו אחריו לשמור דרך ה וזר עיכוב דנאולה בעות"ר
בי איך יוכלו חמד להוכיח ולריות מנה ני ישראל לגדל את בניהם לתורה ויר"א
ובפרט את בנותיהם בדרך חייהדות והמה בהתלהגותם עוכרים על זר בשאט נפש
וממנו ילמדו רעדו ויחטיאו את דרכים ר"ל ה' ישמרו (ר"ת ח"ב אות קל"ב)

תתרעב אמר בשם רנד"ק א"א מתרעס"ם מרומאנוכ וי"ע כי מדת הליצנות
היא רמדה היותר נרוע ר"ל לרכחיש ראמונר ואם הי' זאת בפרעה לא
הי מועילים לו גם העשר סכות כי הי מעביר ומחליש ומבחיט הכל עפ"י
ליצנות לכן צריכין ליוהר בזה ועיין בספרו חיים ושלום עה"ת פר' וארא (עה"פ
ויאמר פרעה אנכי אשלה אתכם)

תתרגע רחוק ענין הקוויט"ל שנורנים לתת לצדיק שכותבים שמו ושמות
ב"ב אפי למי שרניל אצל הצדיק ומכירו חיטב וזכר שמו ושמות
אנשי ביתו (ר"ת ח"א אות כ"ו)

תתקדד בענין המדינות נשמע מפ"ס מע"א שיחה לאיש נלכב ת"ח מוטלג כי
הוא נותן בכל יום מטבע א' צדקה לרמבה"נ שלא יורמן לידו מעות
שלא ביושר בפרט מחללי שבת ר"ל ודוסיף לומר ראם שמן רראוי חי' ליתן
לצדקה לרמח"ל שלא יבואו אליו אנשים כלל אבל מיום שאוספות בזוי' זו נפל
להלמי (כן הנד מענותותו ובשנאתו את הרבנות והארמורי"ת) להיות אדמו"ר
ורבי ושראיתי שהנני מחויב לשמור האומנות בע"כ עכ"פ אחת שאלתי אותה
אבקש כנ"ל ובחתי אביו זצוק"ל חי' נותן מטבע הנז' בתפלה שיבואו אנשים
חשובים ות"ח לאביו על ש"ס כי ראה שאם המסובין על שלחנו חי' גדולים
בתנ"י או נשמע לאביו מן רשמים תורות נבורות וח' בדיהא דעתי ועיקר
נתינת המטבעות לרמבה"נ בכל יום (וכנ"ל בסי' כ') אמר שמיום ששמע בשם
מרן הגה"ס מצאנו זי"ע שרי' נהג שעשה לחסיד מפורסם א' בתור קופה של
צדקה בסוכתו (שלא חי' לו שם הקופה) ואמר לו תבין בזה להיות הקופה (אות
ר' של בוגת יחוד השם כרצדסר) וטול כל מטבע מירי לידך וכך חי' מוגר ואומר
מרן מצאנו זי"ע מטבע זו לאוקסא שכיתא זנ' עד שמנה ז' מטבעות כ"א
לכוונה מיוחדת ומס חרוא וחללא (סיפר רב נו) לא חסר מליהן המטבעות
כנ"ל ואכס"ל (ועיין סימן שי"ג וסימן שי"ט)

תתקדד חי' אומר בשם צדיקים תלמידי חכמים זי"ע שהתפללו ופעלו אשר
בעת שיבא איש לפניכם בבקשתו ומסירת התקין לא יחזו שם דעה
ועבירות של איש חזה ובני כיהו (הנם שראו הכל ברוח קדשם) בברי שיוכלו
לדעתיר בערם כלל שלם ואמת (וע' חיים ושלום ס דברים)

תתקדדו סתמי הבקשות (קוויטלי"ך) אחרי שקראן שנית בבוקר (כנ"ל סי' ב')
חי' דרכו לשרפן ואמר שהוא בברי לשרוף צרות ישראל גם רמ"פ
שהוא ע"ד גייל נשרף ואותיות סודות באויר וכ"פ חוביל התקפות לאותל
קברי אבותיו הקדושים זי"ע. ומרם שעשה בדין כנז הקפיד שיחיו מנחמים רק
על השלחן למנוי במקום שישב ולמד שם.

תתקדדו אמר בשם רבינו הקדוש רחוק מלובלין ז"ל זי"ע כי צדיקין ככל דבר
שאוסרים בדרך ה' בעד זה הענין יאמרו מיר בן יעזור השם ית' לחללאה
דאל"כ ה"ו כמעמיד ופוסק מעייני הישועה כשמברך רק על דעבר וצריך להיות
תיבה ומיד בקשר על דעתיר ורבינו רראה מסור לז' (רב"ת ח"א אות י')

תתקדדו מאוד דקפיר רבינו אם אחד אמר בלשונו רשי"ת זל עפים העלמען"
דכשאומר כך יכול המסמנ ת"ו לומר שהוא כעצמו יבקש רק מחנה
מועטת ודבר קמן ולא יותר ורי כזר באמת מה שהוא חי נ"ב פעל כבר מעט
ישועה בבקשתו ע"כ צדיקין ליחזר כרי שלא לצמצם השפע ושומר פיו לשונו

יאמר כלשון ברור „דש״י יעזור“ או ירשע וכיו״ב שדוא בלחי נבול ותבלית.
(ר״ת ח״ר אות ט״ז)

תתקע רניד בשם הנח״ס מרן כעל דברי יהזקאל זי״ע משינאווע באשר הי' מברכין אותן שיחי' עד ביאה המשיח אמר (פ״א) כי זהו אינו ברכה שלימה אחרי שהוא כו״נ עקרים ואמנות אחכה לו בכל יום שיבוא א״ב כל רשע מ שירי' באותו ברור יחי לימות רמשיח אלא שהרשעים ינערו מכנפות הארץ ולא זכו לכל לקבל פניו וע״כ צריכין לברך להבירו שיוכר לילך לטראת משיח צדיקנו לקבל פניו בביאתו ב״ב עכר״ר (ר״ת ח״י אות ח' בת״י)

תתקע כשראח עורב חכה כף אל כף בידים ולפעמים נמל אכן וזרק לאיימו ולגרשו (ועיין בספרו ת ים ושלום עה״ת פר' נה ודב״ה ח״ו אות ט מענן קליפת עורב) ואם ראה עכביש (שסורין שפי״ן) טרה (א) להרגה וכ״פ עלה בעצמו על הספמל ולקח נר אש ושרפה ופעם הלץ געלו והרג בו עכביש ואמר על אדום אשליך געלי (רבינו כשציון רדפים או הם מגנים על הם' וכשעלה למספר לא טוב אז כתב להיפוך כמו ע״ר דש״ש)

תתקע רתמרמר מאוד לנודי קושי הנסיונות וצדום ברורים אשר ניתן לנו בעוה״ר בדרא בהראר (דן בנוף ורן כנמש ותא בדא תליא) לפני ביאת משיח צדקנו ב ב ותגר לנודל לחץ הענ ות ועוללים שאלו לחם ופורש אין להם או להשיא כחו יסעו גם מתיארים לאמערק״א ושם (בפרט דנוסע עם ב״ב) הוא דבר שאי אפשר לנודל בניו לתלמוד תורד ויר״א באמנות כראוי בגודע וחסיבר הוא אשר גם הרבה מתמורים ודרבנים שם מספר רב סחם (וולת יחירי פגולה שברם) דמר קלים וכופרים ובפרט להזכיר באמנות ביאת חמשי״ה (מחי״נ עקרים) מאן דבר שמי וכצחוק ריא בלכותם ובעיניהם ומר יענו עוד החפון המרוד בע״ז של כסף בארץ הממאר עדות כדור הארץ ר״ל (ד' ישמרנו ויצילנו) ומפילא ימעלו מעל בתור״ת ח' אשר שם דוא נפרץ במלואו בעניני הדת ודיהרות בכל פיגור ופיגור דמכשולות רבו ואח״כ יבוא מזה ר״ל לכפירת אמנות מציאת אלפ״י עולם ית״ש וזה הנסיון היותר גדול סרם ביאנצב״ב שיתגלה בית יעקב אמת במבואר בש״ס מסחים (דף ט ת ע״א) לא כאברהם וכו אלא כיעקב שקראו בית וו״ש תתן אמת ליעקב ואת זר לעומת זה עשה אלפים דנסיון שיפתו

תתקע. (א) עיין כבאה״ס סי' ר״ג כשם תוצאות חיים שיש לפנות קורי עכביש שבבית ועיין בעמס ברכד ובשפ״ח דמעס ע״ס חסוד כ מלכות נקראים בית ועליר נאמר כשושגד בין החוחים שסביב רשעים יתהלכון והוא סוד דקליפות שרצונם למגדל שלום בית והם המד רעכביש שצריך לפנותם מרבית שהוא סוד להעביר נלוים מן הארץ שהוא הארץ העליונה ובפרט ביום שבת קודש שהוא סוד מרת המלכות עי״ש. ועיין נ״כ בסידור ר' שבתי ותבין ועיין במדרש (משלי ל') שמסת בידים תחפש ודיא בחיכלי מלך ששרף והחריב מקדשו של ממ״ה הקב״ה ע״כ. ועיין מה שהאריך רבינו ברברי תורה (ח״ט אות

למסדר ח"ו בשלש אלף שדרא איקו"ם משי"ח תור"ד ר"ת אמ"ת שבזון תלוי
דנאזר של מד בב א (דב ת ח' ד אות ל ה וע' נ עוד בספרו ח' ים ושלום
עז"ת פורשת וישלח ובכסדר רוכתי בחיבוריו חס)

תתרפ"ב. אמר שמקובל בשם תלמידי הכעש"ם הקדוש וי"ע כי בסוף יומיא מי
שמאמין בהש"י ותורתו ישמור כפשוטו (ואינו מחכתות רשעים
הפוקרים) ד' רבותא כמו דכעש"ט כימיו (ועין בשער יששכר במאמר ישע רב
ובחיים ושלום פו' לך עה"פ ויוצא אותו החוצה)

תתרפ"ב. אמר כי כסוף גלות ארום עיקר כחם ושאיתם של הסמ"א לעורר
מחשבות כפירה ר"ל כלבות כנ"י וכמו מצד הבאלשעזיסק"ן יס"ש
ורומיהן אשר הוא דורו של שסר ר"ל המכחישים מציאת אלפי עולם ית"ש
ולזה נבאו חז"ל ברוח קדשם בסוף סוטה וסימא דכתובות ועוד בכמה דוכתי
וכן בספרי תלמידי כעש"ט וי"ע והכיא דברי לקוטי סדר"ן ז"ל שכתב שיבואו
מחשבות בפירד ר"ל אפילו לנערים קטנים יהי להם נסיון לעמוד באמונה
הפשוטה ורוא אמר זאת מלפני מאה שנה ויוחד על העתיד שיח' בן ברי שיוכלו
להתחזק עי"ז באמונה שהוא דאח זאת מקורם שמה יוכלו להתחזק כי יש אלפים
בישראל ויש דוח"ס ועב"ז יד עוד באחרית הימים קודם ביאת המשיח
נסינוה גדולות ומלחמות רבות כתוך מחשבתם כענין האמונה (חיים ושלום
פו' וראו עה"פ והפליתי כיום הדוא)

תתרפ"ד הי' מוכיח לכני אדם שבימי החבלי משיח ומלחמות בין המלכויות
ודריסות וצרות ר"ל לכל ושימו בסלם רק על הפוליטיק ורעיונים שזר קם
או זד נופל וכיו"ב כי אם דעיקר לבטוח בה' אלפי ישראל ולדעת שחכל מאתו
ית"ש ושאין לישראל ישוער אחרת מכלעדו וזק ע"י הבורא ית"ש חבא עזרת
ישראל ונאולתם כ"ב (עין חיים ושלום פורשת שמות)

צ"מ) לענין שממית שכרי זו הוא כנגד עשיו והכיא דברי דמד"ד פו' תולדות
ויעש נם דוא סמכים וגו' חה"ד שממית בידיה תחפש והו עשיו ע"כ וכתב שם
לכך יש לשממית שבעה דגלים כנגד' לעמין והכיא שם שדראר בחוש כי
כאשר יחרגה להשממית ויפדרו סמנה דגלי' דרביקות על הכותל בבידכ"ס ויש
להם קיום לרגלים ראלו אחרי מותן כמו שנה א' ויותר אשר לזבוב כמותה
וכיוצא לא יתקיימו (במותה) דגלי' אח"כ רק ב' או ג' ימים וידקבו או יאבדו
ורמקם כי ב"ז כח הקליפות שאני שלא כדרך המבע שארי יתושים חדומים
כמינר וזר דבהנתי והראיתי כנסיון וכותב עו"ש כי רשמים יש מהם רבים
שסמכנים מאוד והרבה מרם למיניהם אינם מסוכנים וכן במלכות אדום
דכוללות כל האומות כעת ישנם אומות שרובן ככולם ובפרט ממלכתם ושריהם
דמה שונאי ישראלים מסוכנים ד"ל ויש מהם שהם ניחיים וב"ז דוגמית השממית
שדמות חז"ל לעשיו היא אדום ועיי"ש מה שכתב נפלאות על זו חברי' והסעם
שבר' זו מושלת על חובב ותופשות ובוב כפורי עכביש שלה לינע סמנה
ותראה נפלאות דבריו ומד עמקו מחשבותיו (ועין דבר"ת סימן קט"ו ס"ג נ')

ופע"א דרש דברים ופיר"כ (כפ' בהר) וכל מעשר בשר וצאן (אלו בני אדם שערומין כרעת ומשימין עצמן כבדמה ה נו שאין משיחין על העתונים ו ריעות העולם דנשמי מסוב עד רק עושין עצמן בזר בחי' בשר וצאן בעת) כל אשר יעבוד תחת רשבת (מל' שבט רורד ורצועה לאלקאה היינו בימי החבלי משיח ורינין תפיפין ר"ל ואז העיקר לתתחזק במחשבתו ככל התאמצות רק לשמים וזהו) העשירי (רומז על יו"ד שדוא על שם המחשבה כפירש"י בפ' בשלח עה"כ אז ישיר ודיינו שיחשוב ויתחזק בלבבו באמונה שלימה כי) ירו' קודש לך שע"י החבלים וההריונות שבעולם נזכר ב"ב שידיו ישראל קודש לה ראשית תבואתו ועם סגולתו ויתרומם קרנם בכבוד עכתר"ר בקצרה בפי שפלטת ראון ובספרו חיים ושלום עד"ת פר בחקתי כתב לפרש פי' הכ' והנשארים ככם (מראמזג שלא יוכלו לעמוד בקשרי המלחמה נגד היצחק"ר) ודבאתי מדך בלבכם (שדוא מהמדך בלבכם שנתתי בעוקבתא דמשיחא שלא יוכלו לעמוד בנגד האמזג רק א בעיר ושנים במשפחה ורבים לא יאמינו רק יחשבו) בארצות אובידם (לחטיב רמצב בארצות רגלות) ודרה אותם (בלבכם יפתחו) קול עלה נדף (נקראו דעלי נדף צייטונגע"ן ובלעמע"ר אשר יספרו פי כאן דפולטיק אומד דבן למלחמה וכן במדינה אחרת וכיוצא ומסילא קוה לשלום בנלות ואין טוב לעת מרפא והנר בעתד כמ"ש בספר"ק ועי"ן) ונסו מנסת חרב ונפלו (כי תחלת נפילה ניסה כשאחז"ל בסומד מפני שלא יעמדו במבחן אמונת ב אנצב"ב) ואין (ראן סוף ית"ש דוא) דודף (שמראד דנסון כדי לזכותנו ולבהון אותנו מי שיעמוד באמזג) עכד"ק

תתרפה בסוף ימיו בואת הנזכר תרצ"ו כשישב על סעודת מצור סיום הש"ס ואמר שכעת יושב על סעודת זו פעם החמישים והתחילו לזכר איך שבשנים דקדמניות די נעשה סעודה זו ביתר שאת ובשמוח רכד ומיד אמר מפני מד לא כא משיח צדקיני בשנים דקדמניות בעת שחיו דקדושים שרפי מעלה תלמידיו דבעש"ס אך כאמת שאז די אור גדול מהצדיקים דנ"ל שחיו אבל משיח יבוא בעת שירי' חשכות גדול ולא ירי אצל מי לדתחמם ונכאם די בא אז משיח ה' אפשר לחשוב שבכה צדקתם הביאו אותו אבל הקב"ה אומר למעני אעשה (וסיום רבינו) אבל כעת שכבר דוא חשכות גדול אין אדם שיאסרו עליו שבכה צדקתן בא משיח בודאי יבוא בימינו

תתרפו כסיום קריאת א מהמשה חומשי תורה הי אומר ג"מ חזק ולא כמו שנתהנין לומר חזק ונתחזק (עין בב"י סי' קל"ט בשם או"ה שיצא דמגדל מדברי המדרש רבה שהי' סת כידו של ירושע וכשמים אומדים לו חזק ואמץ ועין נ"ב בש"ע שם ברמ"א מעיף י"א והוא ע"פ המסוק ביהושע חזק ואמץ ומברכין זאת לרמסיים התורה עין בפד"ח שם ועין במאור ושמש סוף פר' ויהי שאומדים נ"מ חזק בגמסרי' משה ועי"ש המעם ודנר יש מסימין חזק ונתחזק והוא מלשון המסוק דברי הימים א' י"ט מסוק י"ג אבל מדברי הב"י בשם או"ה וכן בש"ע ברמ"א נראה עיקר רק חזק וכן דוא בס' דמנחין ואבדרהם)

השמיטות עם הוספות

עמוד י" שורה א' טובא גניז בברכות צ ל בברכות (ועי' בריכל
דברכר [דברים ב י"א] בשם קדוש א זי"ע שדצדיקים ע"י כעס שלדם לשי"ש
ממתיקים כל רינים עי"ש באריכות גם די רגיל בפ"ק רבינו בשם הכעש"ט
רקדוש זי"ע רפי מ מ לא רקפודי בתוך כית"י ריינו בפנ מיות לבבי וכו' עי'
כוב"ת ח"ו אות י עי"ש)

עמוד י"א בדג"ד שורה ו' עכר ק צ"ל ועי' עוד בהגש"פ שעי'
(ל"ט ע ב) בפסקא א"י שפוך חמתך וכו' וכשע י מאמר מאזנים למשפט (אות
פ"א) ובס חיים ושלום פ יושב עד"כ וישב אל אחיו וכו' ובפ בשלח עד"כ
מכון לשבתך עי"ש (ורכזו של רבינו די כמ"פ לעשות בבוקר רטבת חלום עי"
ג אפ כשבת ועי' באור"ח סי ר"ב ואכמ"ל)

עמוד י"א שורה י"ט בגליח ס דב"ת כתב בכת"ק בוד"ל תרפ"ג
בתולת שבט ראיתי בחלום שדלכתי כשטרימיל ובשני זוגות תפילין ט"ו
שבט ראותי בחלום את אאמרי"ז זי"ע שדי ליל פסח ואני דייתי בביתי למטר
(שורתי מקודם) על דסדר כפ ע ודוא בוד למעלר ואמר לי אחר דסדר ששמע
דוא למעלר (עם כל דמסובין) רקידוש שלי בקול רם ואין אמרתי במקום
מקדש ישראל ודומנים לדדליק גר חנוכר ופתרתו ג"ל בער"י כ ו שבט ראיתי
בחלום כשורשכמתי באשמורת נפל לפי ובחלום וישט לך שלום ורצידי לאמור
שים שלום טובד וכו' [וכן גרפס חלום מחו"ת כסי יודעי בינר לספ"ע עי"ש
ובחפ"ב פ ויחי עד כ איש אשר כברכתו וגו']

בענין מעלות רחלום של חסידי וחכמי דרא ראד בספר מדות רשבי'
מאמר תחתית"ו (ברף קצט) במראד זורד שם ונעם לך

עמוד י"ט שורה י"ח טובת רכלל דשכינר רקדושד וכנסיי צ"ל (ודגל
די לפרש דחזיל צין דחש אין לד מכלל דבעי דוישד ריינו בעד רכל"ל ועי'
כשע"י מא ישע רב ועי' בפנים סי תציג וסי' תרגי"ד עי"ש)

סימן א' (ועי' במנה א ח ב סי' מ"ד עמש"כ בש"ע במי שנטל ידיו
שחוריה במים הפסולים לנטי' לסעודד ואח"כ נודמנו לו מים כשרים וכו'
עי"ש)

סימן י"ג סוד דנתתם די כך צ"ל די כך כשרסיד דרצועד מתפילין של די רשליך דרצועד בפתיחת קצת על דארץ (נזכע מדגריק מראפשיך בעל זרע קודש זי"ע תרג אחריו כן דגד ק מסאנו בעל רברי חיים זי"ע ובנו דגד ק משנאווע זי"ע בעל דברי יחזקאל גילד שזודו וק לדבאים בסוד ד ועיין בספר מצות שמורים בסוד דרצועד של יד באריכות ותבין) דגביד אותד מיד ולקח דשג תפילין של ד [יש כוד רמו בזה ג דף רס ג וז"ל מדאי תליא רצועד חד לתתא דא מינר תליין תתא ואחזנו מינר ודו ק [רעות ררב דריא ז מרגליה ז ל]

סימן כ"ט כידו כגד דלכ צ ל דג ד פ א כיקש חסיד א מאת רבינו בעל דר ת זי"ע לשמש אותו כעבודד זו (לדולין רטו ת) ואמר לו רבינו דגד לדוצאח קי ומתחד מביח קדשי דקדשים כיודכ פ די צריך דכד ג ללבוש דד בגדים כגד כרתד ודי מעבודות דחשבות וכו' ד ז מוכח שסילוק דעבודד ג"כ עבודד וע כ מרגינו מאבותנו לדולין בעצמנו כו

סימן מ"ט במקום שיש מים צ"ל מים (ועיין באות חיים שם שכ דאינו רק מחומרא אבל מדינא כיון שמצותו בכך אין צריך נט"י)

סימן ס' ודיניח להנער בעצמו (דר דק ודקשירד ש"י ושר') ובעת דכריכות על דאצבע אמר עם דגער דג פטוקים וארשתיך וגו

סימן ס"ד צ"ל ועוד דביא שם במי שלא ימתנו עליו דקרל ער שיניח תפילין דרית תפלל מוסף כצבור ואח כ יניח תפילין דר ת

סימן ס"ח כענין תמותת דדלית עיי אות חיים סי ל"ב ס"ק כ"ד

סימן צ"ב רבינו די מקפיד שלא יתפללו אחר זמן תפלת שחרית, ואין ללמוד מצריקים וקדושים וצל וכמ"ש בסומע"ט (עיי ברי"ח ח ד סי צ"ו באריכות מזה) ודעתו דללכד באבל תוך ב"ח שא"א לו לעבוד לפני דחידר רק אחר זמן תפלד דמוטב שלא תפלל לפני דחידר אז ולא יעבור על זמן תפלד מפני דד (נימרא"ח סי)

סימן צ"ג מקוד מעלת להוסי' קדושה גם למי שדוא טרוד לבטל מחשבות רעות (עיי דר"ח ח"ג אות כ)

סימן קפ"ב (שלא ידא מיחוי כאחאדא כמובן) צ"ל כמובן ומטעם דד דאריך בס יסושי"ד שלא לדאריך בחי"ת כלל ומביא כן מרש"י ברכות י"ג ע"ב שמבואר דבריו שלא יאריך בחי"ת כלל ועיין ג"כ במגיד תעלומד להגד"ק מדינת זי"ע במס' ברכות בדפי רספר ג"ד ע"ב שמביא מדברי דרמדים שכ

שצריך לדאריך בדליית של אחד כדי שימליכרו במחשבתו למעלה ולמטה וכו' דנו ס"ל דגם למעלה ולמטה ג' כ צריך לכוון בו וכן משמע ברש"י וז"ל כאותן שכתבו זכות למעלה ולמטה בת ע"כ ועיי' ע"ש בדפ' דספר ד נ"ד וד' ס' ד ע"א ועיי' ג"כ בס' ארץ חמדה באזרח שרעיר ג' כ מרש' ברכות תג' ל שלא לדאריך בת (ח)

סימן קפ"ט צ"ל ועיי' בסד' ק' חרדים דף' ל' א' ובס' מעשר רב ומגדג' רח"ס ו' ל'

סימן ר"ב וז"ל הגד"ק בעל בני יששכר בספרו זכרים נחמדים (כעמוד ס' ד' בהגמ"ח בירושלים) קבלות טעם למגדג' של ישראל כשהו' אחד מבני עמנו אינו בשלימות דבריאר דנו כשאחד מספר דמאזע' דוא מספר לו בלשון דמורגל אצלו כגון בלשון אשכנז אצלנו פלתי א' ז' קראנק חל' לד' מד' שאין כן על עכו' ס' אומרי' פלתי איז חולד'

סימן ר"ב ובמי שכך לאשד' לא אמרו לרמ"ח אכרי' אלא בכל אכרי' ועיי' מ' ש' כמנה א' ח' ב' (ס' כ"ח) ובברכת מי שכך לא דוכיוו' רק שם ראב' ולא שם ראס' כלל ובשנת תרפ"ח שדחקשו רבינו עם דס"ק מרן מדרש א' אלפאנורי שאל רבינו ע"י' מכתב קודם ר"ד את שם אביו בכדי לזכורו בברכת מי שבידך כר"ר ולאשד' לא רגיע' השוכר עד ר"ד לא דוכיוו' אז בברכת מי שבידך רק בביתו ביחודת דוכיוו' כמ' פ' בשם אמו אבל בברכת מי שבידך רצד' דוקא בשם אביו (ועיי' בס' תחזקע"ו)

סימן ר"ג ככל מעשר ידנו' ובכל ענינינו' ותחנונו' וכו' ותשמע קול' תחנונינו כי א' שומע תפלד' ותחנונו' אתד' כא' י' שומע תפלד' (ואח"כ דפסוקים) דעקב דלך' לדרכו' תג' כי מלאכיו יצד' לך' וגו' ד' ישמור צאתך' ובואך' מעתד' ועד' עולם

רבינו אמר לדעומדים שם שיאמרו יברכך וגו'

סימן רע"ח צ"ל ועיי' עוד בדיח' (ח"ד אות ק"ד) שמגדגו של אביו וצ"ל ד' שלא לזכורו בפירוש שמו רק בסתם דטמן ברמ' וכו' מפני דכבוד' ורחשיבות דעבודד' בביהמ"ק עיי"ש וגם עיי' בדיח' ח' ב' אות ב' (ד"ר וד' בימות רחול) ובפס' ס"י שצ"י ותחפארת בניס' פ' מסעי' עדי"פ לא הסוב' וגו'

סימן רצ"ב ואם הביאו קטניות בתוך דסעודת' מסעודת' זכר עיי"ט' ש' כוד' באות' שלום סי' רס"ד ס"ק ל"ד' ובשם הגד"ק בעל רב"ח ד"ע

סימן ש"א אבוחינו' וזכותינו' ישבו בסעודת' גדולד' של יד"ט ד' או ד' ר'

שעות ולא חששו משום שיעור עיכול לברדמ ז כמ"ש לקמן סי תס ז בשם רבינו רטעם ע"ז עיי"ש

בסעודות גדולות ששחזים יין ואחר דסעודת קודם ברדמ ז נותנים ומחלקים שווארצע קאווע אי"צ לדחמיר ומותר לשחזות בלא ברכה כי בופר ג שביך כבר פוטרנו (נימוא"י סי קע ד) ומוכח דעתו דאם לא בירך בופר ג צריך לדחמיר ולא לשחזות קודם ברדמ"ז בלי ברכה

סימן ש"ב (ובשע"ת שם) צ ל ובשעת שם ועיין בסידור לב שמח לדגדג צ מאלעסק זל רבשבת ששלוש בכל אין שטן ואין פגע רע ורכחות דם שוכחים בשבת ואין לסלק כי אין לעזרים כלל ע כ)

סימן ש"ה הנוסעים על מסילות רבוצל רש לכל אחד קצת שלחן לאכול מותרים לזמן יחד (נימא"ח סי קס ז)

בשלחן דאדמורי"ם שדמרג לדעמיד יינות מ מ אין לברך רטוב ודמטיב על שינו יין כיון דלית לי שותפות וכבר נתיר במתור ודוד כאכסנאי וכדעת דמ א בוד (נמוא"ח סי קע ד ועי ר ת מ ק ע ד)

מד שכ רמחבר בסי ורכ"ג במת אביו תפלו לו ירושה לברך שדחינו או רטוב ודמטיב כימינו אין לברך כלל ברכות אלו

סימן שי"ג צ ל רג ד אגב ארשום בוד אשר ראיתי מכתב כח"ק של רבינו אשר כתב לא ודחזיר לו רמעות מרפ"ג אשר שלח הג"ל לאביו רבינו בעל דר"ת ז"ע בשעת מחלתו דאחרת באשר נשלח דפ ג לאביו לא בא ל"ק ער שבעור ר נסתלק ולמען נחל מעושק ידינו שולח בחזור עכ ד (ועיי בצוואתו דקדושה אות כ"ד) ולעיל סי תתרע"ד עיי"ש

סימן שט"ז רג"ד רבינו נתן כמ פ ריצעפ ט בלשתם עבור מחלד ידוער וכו או שלח בע"פ דלאפט"ק שיתן דתרופד רידוער — ואחר פטירת רבינו נתנו ג כ דתרופד לוד ולא דועל [ועיי בדר"ת מדרורא ג אות כ"ד אודות דמקוד מדרחוד דקדוש מלובליק ז"ע ובאות ל האות ל ז בסופו עיי"ש]

סימן ש"ב (ועיי בנצח חסד פ"ג משנר ד שכ ולכן יודר מאד לישן ביום למעט בשנית דלילד וכו וכן צוד לנו רבינו דק דחוד מלובליק ז"ע)

סימן שכ"ה אם די אצ"ט של צדיק די אומר לדמשמש מספר נרות לדביא לדדליק לכבוד דלולא (לא די דמספר שור)

סימן שכ"ז דעתו דללכר שנחנץ ליהוד לדחפלל ערכית (דיינו קר"ש בברכותי כשדוא ודאי לילד שדוא ע"ב מיתוטן אחר שקיע"ת ולא שיסמכו

בוד על קר ש שעל דמטר (נימאוי"ח ס' ו' ר') וגם בשב"ק שנודגם בכ"מ לקבל שבת ולרחפלל מעריב מבעו קצת מ"מ נכון רמגוג לרמחין מלקדש ולאכול דסעודד עד צאר כ' שאז יקרא קר"ש ואח"כ סעדו וכן נדגו כמד גאוג אשכנו במרינדינו (נימאוי"ח ס')

סימן ש"ד אין ללמוד מקרא כלילר וגם אין לומר תרלים בחצי לילר דראשונר אך מד שאומרים ד' סומורי תרל'ם בכל לילר בק' ש' (למ' שישן קודם חצות) רוא' כמו שאר פסוק דרחמי שאומרים אז ולה'ן שאני' (נאו"ח ס' רל"ח)

סימן ש"ה (מאמרא פרק כ"ו) צ"ל פרק כ"ו תיין בבני יששכר מאמרי חודש כסלו טבת מאמר ד' אות ס"ד בשם דר"ק מדר"פ מקארין ז"ל שבכל רלילות יש לסתום את דחלותות בתחילת רל לר דאיתא בזורר שבל לר תרעין דג"ע סתומין)

סימן ש"ו ה' תי' במצת שמורים (בסדר עטיפת רטלית שכ' כ' ועמ"ש במאסף לכל דמחנות (סי' כ"א ס"ק י"ז)

סימן ש"ז צ"ל דג' ר' (פ"א אירע בש"ק בעת שחילק דמוציא לדמסובים ותורפן חודו של דסכין ע' רבינו תודעזו רעולם ואמר רבינו שאצל זקינו מוך בעל שם שלמד זי"ע אירע כזאת כמ"פ תי"כ לא דשחיו דסכין על ש"ק כי זקינו מרוב דביקתו די' כול לחתוך ידיו דק' (וסיים רבינו) אבל אותה לא יחתוך דסכין כי דגני גרוע כ' כ' שגם דסכין וכו' עכר"ק

סימן ש"ח ובס' ילקוט אברום (סי' ר"ס) כ' בשם דרד"ה זי"ע כי שער אחת קודם חצות יוצא דטבילר לכבוד ש"ק עפ"י דאר"י ז"ל אבל מן דמובחר שיטבול סמוך לש"ק

סימן ש"ט (פ"א די' דרגים כיוקר ודי' מיקרים דשער פירסם רבינו מודעזר שלא לקנות דגים עד שיחזיר דשער למקומו)

סימן ש"י דרב דריא' ז' מוגליות ז"ל בדערות לשובתי שבת בבי כנישתא דרשב"י במירון [באוצרות ירושלים גליון ל"ב סי' תנ"ן] שואר לעורר קדל דמחפליים במידון שמתוך דרגלם בתפלחם במקומות אחרים שכדם מכתים פגרים למורה ובאמירת "בואי בשלום בקבלת שבת פונים אחורנית למערב שבמקום זר דאחיל דמחפליים מכתים פגרים לדודם (שהוא לצד ירושלים) ובהפגותם למערב יפנו ימינר (ולא כאחרים שטועים שפונים אחורנית לצד צפון) — מביא שם דבר פלא מסד"ק תפארת שלמד להגר"ק מהר"ש מראדאמסק זי"ע שכחב [בפרשת חיי שור' בד' ויבך הגמלים] שדמנהג

לדפוק לצד מערב בשער שאומרים כא בשלום בקבלת שבת לרמוז על דנשמות הנדחים לחוץ גם הם יעלו עכ"ל ועיין בספר בן איש ח (פ ורא שגד שגד) רענין באריכות

סימן שע"ז ד"ז שאלתי (אחרי פטירת אמר"ד ז"ל מ"כ במתקאטש כ ב כסלו תרצ"ג) במ"ש בשד"ח (מער אכילות אות קס"כ) בשם שו"ת אגודה אזהב מדבריו ראם כלו ד"א חדש בע ש אז יאמר קודש בשבת דבשבת אין דין גדינם ע"ש ורבינו דשיב לו כגו בפנים אולם מ"ש באגודה אזהב מדבריו שאם כלו ד"א חדש בעיריט לא יאמר ביו ט קודש רביו ט יש גידנם כבר חמד עליו בקצור דמטר שעל דמטר אפרים (שער ד' ס"ק ד')

סימן שע"ח ועיי' בריגרות על סידור דאר"י ז"ל לדגד"ק בעל עט"צ ד"ע [מתקאטש תרנ"א] שכן נראד בזוה"ק ויקול עיי' ש ובסידור דרמ"ק כ שראומרו בשבת מורד גרעת בגדולת שבת ופונם עיי"ש ובאהר עינים ח ב דורר ע ז וכ שאם טער ואמר ידאג כל רשבות ח"ו עיי' ש [ובפנים סי חכ"ז] הג ד ב עיי"ש ועיי' בסידור דתציא בשער דכולל (פרק י ז סי כ א כ"ב)

סימן שצ"ז לישועה הג ד וסיפור רבינו שאצל מן דק בעל דברי חיים ד"ע ד' אחד רוצה לחטוף חלק של חבריו ודקפיד מן דד"ח ואמר לרג ל ברוכסט א גוט מלומדות וכו'

סימן ת"ח ובשביעי ש"פ וכשרי לפעמים על ש"ק בעיד אחרת [אולם כב רשיבור ד' מזמין ומקדין במחול רגנו צדיקים וכו' ובש"ק פ יתרו דוסיפו עוד זמר ובאו כולם בבית יחד וכו' ועיי' סי תרמ ד]

סימן תפ"ז ועיי' כשיורי מנחם מ"ש בשם דר"ק מרד"פ מקארעץ ד"ע [ובכת"ק על דגליהן הוסיף רבינו בזו"ל] ועיי' בספר"ק נועם אלימלך פ שמיני בדר' ושא ארן את ידיו ח"ל ודור ושא ארן את ידיו ע"ד נשא לכבינו אל כפים ח"ל דפי דדינו דאדם אשר ישא לבו לעבודת רבוא יח"ש אז מחמת גול דאהבד ודחלהבות שבו דוא מכר כף אל כף תמצא עבודת רבוא נקרא ע ש ידים עכ"ל

סימן ת"ט אם טעו ואמרו וקול דפטור אחרת שאין לו שייכות לפרשה רשכע תזכרו אחו מוסף וקראו דפטור הנכנוד בברכות אצ"ל בתורד שנית

סימן תנ"א מד שדקשד מד' המדרש ונחומא (ומכא ב"י אר"ח סי קס"ז תב"ח סי קצ"ד) כבר כתב בהגות שמחת דרגל שלמי דפשט אינו מדישב כ"כ (ועיי' בדר"ת מרדחא ד' אות ל"ח ואכמ"ל).

סימן תנ"ג ר"י נקרא (בשם דמושאל) סעודת ר"ח אולם ראינו ז' כמד בכתי"ק מנח"א ח' ד' שלא ר"י נחז' מור באשר דעת ר' ח' נחז' בש"ס וראיין בוד' (ועיי' ברגנות מדרש"ם בא"ח סי' תקנ"א אות כ' ד') וד' ב

סימן ת"ס צריך לומר ודוא רחום וכו' בשבת במנח"א אצל ובא לציון כי אאמו ו' ד' ל' ואביו דוא וקני אבר' ק' לאנצוט ר"ד דרכם לעבור לפני דתיכר בתפלת מנח"א ושמעתי מר"ם שאמרו וידעת' כ' מר' זקינו אדמו' מר"א דללד' ד' דנו' ר"ד מוקדק' בכל נוסח דתפלה ובכל מנהג כמנהג אביו רבן של ישראל רג' ק' מרדכי א' מדינאב דללד' ד' (שר"ת צבי תפארת סי' פ"א)

סימן תפ"ו דרכו של רבינו ר' לעזר על שלחנו בענינים רעומים על דפדק לכלל או לפרט (עיי' בפנים סי' רע"ג וסי' רע"ט וסי' ת"ר) ובתשו' כתי' ק' של דרד"ת ז' ל' נע"ד דמקור במ"ב עיי' בשו"ת מנח"א ת"ר סי' י' באריכות מזון ובסופו כתב בוד"ל ע"כ קיימתי בשעת דסבד' (דשער משחקות לרבע"ד ו' ל' מרוב רמזיגים ורבנים אשר עליהם רציע רבינו דרבורי חיים ער"ת) מניחו על שלחנו ודי"ו ופרסמתי דרבורים על דשלחן בש"ק ויצאתי בוד' ד"ח ודשומע יודר לנפשו וכו' עכ"ד ק' וביאור דענין באריכות בבני יששכר מאמר נר מצוד אות ל' שכתב עד כמד דוא מצות תוכח' לעזר את דעם וכו' עיי"ש

סימן תק"ה ומר' שנרפס בס' דד' ק' שלא לדוכי' נשמות דק' עד חמשים שנה ולא יותר כותב רבינו בתשו' כתי"ק כי תולי' בוקי טורקי בקדושי' עלין וי"ע דברים שלא עלו על דעתם ולא שמעתן און מעולם ואסור לאמרם ואכמ"ל

סימן תקכ"ד וס' פר' רבינו ששמע מרד"ק משינאווא ו"ל שרתמרר שדי' לו חלישת דרעת גדול ועגמ"נ כשרי' בארץ ישראל ביר"ט שני

סימן תקל"ח רבינו אמר נוסח דלו' של יד' וכו' גם ביום ב' ניסן נשיא שבט יששכר וככותב שם בתשו' דנ"ל בכתי"ק (נרפס כעת בסר"ס נמוק או"ח דגמ"ח) לאשר אנו מאמינים בני מאמינים בוד"ק של רחודי הגורע וצופר למרחוק ובר"ק רגאון מרד"י וי"ע דרבי מלובלין שדגיד לקנינו ונר' ק' וי"ע בעל בני יששכר שדוא משבט יששכר ועל שם ז' טובא גנח בגי' שיסוד שם ספרו בני יששכר וכן נראי' שם בדקדמתי במאמרו לחנוכ' אשר קרא שרי ביששכר עיי"ש וכן בדקדמת בנו דר"ק מלאנצוט וי"ע בעל ידעי כינר ער' ת' וכמפורש שם ולאשר כתיב ויתלדו למשפחותם לבית אבותם בדרך אחר דוד זכרים ע"כ לא אומר בשום יום באם אני עבדך משבט פלוגי וכו' איזי וכו' (בדרך אם וספק) רק בכל יום אומר שבזכות הנשיא משבט פלוגי שקראתי בתורחך דפרשו דיום יאיר נא עלי וכו' (וכן הנצי אומר גם ביום ב' נשיא

שבת יששכר) ודינו שגם בשאר דימים יושפע עלינו זכות נשיא כל שבת וכחו כי כולם כלולים זה ז' כל י' ב שבתים לדריק עלינו בזכותם וקרושתם דבר יום ביומו משפעו וכחו חזו כשאנ לעצמ כג"ל ודרכים נאמרו ל ודעי ביתר אבל לאחרים לא קשד נוסח הנ"ל עכתו ק ודנר בס פתחא וזוטא עד ל פסח דביא ששמע כי מרן דשם שלמר ז"ע לא רי אומר ריר ו אחר קריאת הנשיא אבל אין שמועתו מכותה ואכמ"ל [ועיין בספר ריח ודאים דנדמ"ח בירושלם בדתחלתו ברערת דרב דריא ז' מרגליות ז"ל שנותן טעם לשכח על מר שדגריק מרן מצאנו ז"ע קרא דספר בשם ריח ודאים]

סימן תקפ"ט ע"י מגיד תעלומד (ברכות ל ח) כי לביל פסח מברכין על פעטרישקא ב"ס ראדמר ע"י ש

סימן תרפ"ז סיפר רבינו כשם מרן דק בעל דביח ז"ע שדקפיד מאד על בע"נ שרי ודצד למנוע מלאכול ואכמ"ל

סימן תרכ"ד ע"י בס קרושת ארון ח"א (ר ט) במכתב דר ק מקאמארא ז"ע שכ"כ נרג הבעש ט דק ז"ע שדוא מכרע כנגר כל דדעות וגם הגדיק מויד יחילא מיכל מזלאטשוב ז' ע ודק בעל דיכל דברנד ז"ע ע"י ש

סימן תרל"ד הגר"ק מו ר משר בר רן ז"ע אבר"ק דאלינא (בערמח ס שרף פנ"ח דברי משר ער"ת ואמרי שרם חי רש"ט) אשר רי כנעוריו מתלמיד דבעש"ט ז"ע כמ"ש בד ת ח"ד אות ט ע"י ש חכר אשר דבעש"ט ונח לו תפילין ושמענו זאת כמ"ס מרבינו ז' ע ואכמ"ל

סימן תרמ"ד ודעי לרעתיק בוד מרדכי חשובר (סי פ ט ס"ק י"ט) וז"ל עפתי ש וכ כמ"ז סק"ג רכל זד כגבינר אחר בשור אבל בבשר אחר גבינר וכר אפי מאן דמחמיר מבין כחג דשבעות בררם ז' על סעודות חלב ומכנימ עצמם לאכול בשור אח"כ כיון דדוא גופא חומרא דבו ולא לדוסיף עלד וע"י ש בשפ"ד סוף סק"ו ועי' כנגר ג בהגדות דטור אות ט

[וודנר בעיקר רמנהג שנוהגין לאכול מאכלי חלב כחג דשבעות ראייה בס תורת חיים בחולין דף פ"ג (סוף ד"ד וערב עצרת) שדעלר כיון דמבואר בש"ס שם דעצרת רוא יום טובה שנוהגין לאכול בשור דוקא ולכל דטעמים צריך למיכל נמי בשרא בעצרת וגם אם אוכל חלב יצטרך בע"כ לאכול בשור אח"כ ממילא רלפי דברי דזהר שאסור לאכול בשרא כתר חלבא עדיף טפי למנוע רמנהג ע"י ש וע באורח מישור שדחפלא ג"כ על רשל"י שכ במס שבעות דבעצרת שרמנהג לאכול מאכלי חלב יש לעשות קינוח ודחור דיטב ולפסוק בברכת דמוק ולדמחן שער ואח"כ יאכל בשור דולא זד דוא כמבין ברכת

רמזון על מנת לאכול בשר כיון דמוכח לאכול בשר ביו ט כמ"ש דשליד
גוף שם וא כ כשמכרך בדרמ ו רי כמכץ עצמו לאכול בשר ודאי בלא-י
לא רי מכרך עדין בדרמ"ו וגם רי קצת כבכר שאתר צריכר ע"כ עדיף טפי
לבטל דמגנר דוד כמ ש דתורת חיים ולא יאכל בשבועות מאכלי חלב כלל
עיי"ש

ואני אומר כיון שמגנר זר לאכול מאכל חלב בחג דשבועות דביא מן
דרמ א באר"ח ס תצ"ד מ דוא אשר יעבור על זר ועי במנת כלל פ ו סק"ד
ובספרו חק יעקב באר"ח שם ס ק "א שרביא מגנר זר בשם דכלבו דכדי לקיים
דמנהג יש לרקל לאכול קודם בשר ואח כ גבינר בדמנתת רק שער אחת זכיון
שמאריכין בחפלה עד חצ דיום דוא תאב לאכול נתעכל דמאכל גם בפחות
משש שעות אך יש לחצוך שינוי עיי"ש והגד אם כי אין לנו רשות לסמך על
הכלבו לאכול בשר תחלה ולא לדמחין שש שעות בין אכילת גבינר וכמ"ש
בשיורי כנר ג באו ח סוף סי תצ"ד רק אוכלין תחלה גבינר ואח"כ בשר אבל
למנוע דמגנר דאכילת גבינר בודאי דאינו נכון

הגד שמעתי רבים נוהגין שאוכלין בחג דשבועות סעודת אחת מאכלי חלב
ואין אוכלין בשר כלל ביום רזר וגם למגנר רזר אין מקום בדברי רפוסקים
ולפעד רמלכר דמשמעות מדברי רש ס חולן סוף פרק אוורו ואת בנו שרביא
דתורת חיים ומשמע מדברי רש ס דיום עצרת דוא וס טבוח ואכילת בשר
אצל כל אדם הגד לא גרע משאר יו ט ודמחויב לאכול בשר וכמ"ש ביד אפרים
לעיל ריש סי א ודביא ארי מדברי רש"ס ביצד דף דאם לא ישחוט את
לממנע משמחת וי"ט ודביא מדברי דחוס כתובות דף ד שכתב דבר פריקם
בשנר די רגילין לדרכות בברמות עיי ש רן אמת כי בשאנת ארי סי סיד
דעלר דאף דשמחת ו ט בזמרי"ו דוא מר"ת מ"מ לא רי דחויב לאכול בשר
דוקא רק לעשות דשמחת כראי לו וכמד שנרג ממנו עיי"ש באריכות וא כ
י"ל דאם נהגד יותר ממאכלי חלב יכול לאכול מאכלי חלב ועי במ"א סי
תצ"ו סי"ק ט"ז שכ לדריא דבי"ט אע"ג דכתיב ביד שמחר מ"מ אין חויב
לאכול בשר רק בזמן שברמ"ק קיים עיי"ש אמנם דגד מבואר ביש"ש פ"ב
דביצד שכ חיל כי פשיטא דאין שמחת אלא בבשר דוא שמחת יד"ט דוא
דסעודת ולא נקדא סעודת לזיות בו לב טוב ושמח בלי אכילת בשר אלא
שבזמן שברמ"ק קיים רי אוכלין בשר שלמים וכו' וע במ"א לעיל שם תקכ"ט
סקי"ג שכ דמ"א בעצמו כשם דרמב"ם דרי מצוד לאכול בשר בירט עיי"ש
דברי דמ"א אין סותרין וא"ו ולא רי מצוד חיוכית רק מצוד לכתחלה

הכרת ימים מקדם כד רינא טליא ששמעתי מפי ארמור דגאן דקדוש
רשכבר"ג מצאנו תלדיד בעל תשו דברי חיים שאמר שאין דברי דשאנת ארי

מוכרחין אלא שצריך לאכול כיו"ט בשר ברמז דוקא ודנד שמעתי שיש שאינם רוצים למנוע מלאכול ביום בשר לכבוד יו"ט ויחזקו שכלילד אוכלין בסעודתם רק מאכלי חלב ובסעודה שחריח אוכלין רק מאכלי בשר באמנם שבזר יוצאין י ח ל כ ע אמנם גם מנגד זר לא יתכן לפענ ד דאם כי בשאגת ארי שם סי ס"ו מבואר שם דאין חיוב מר ת בשמחור רק בסעודת שחריח של יו"ט אבל בליל ראשון של יו"ט לא דר דשמחור מר ת רק מדרבנן עיי ש יש מקום לדקל דעכ פ אין חוב לאכול בשר דוקא ויכול לקיים סעודות דלילד לענגו ולשמת א"ע בשאר מאכלים שנדנד מרם אמנם דנד בשערי תשובה ס תקכ ט שם סעי ב דביא מדברי דמ א סי תקמ ו סק ד דגם בלילד דראשונה של יו"ט דר דחיוב שמחור מדאורייתא עיי"ש ולפי דאמור גם בלילד דר מצוד לאכול בשר דוקא

נע כ נכח לפנ ותר דמנגד שקבלתי מרבותי ומאבותי דקדושים נ ע לאכול דמאכלי חלב בעצרת ויכף אחר דתפלר בשעת דקדושה וכל בלא פת רק בדרך סעודת ארעי ומברכין ברכה אחרונה וממתינן בערך שעור ויותר ואוכלין סעודת שחריח בבשר ויין ויוצאין בזר לכ"ע רק שצריך לחצוץ את שינו קודם דסעודה מרגביר שבין רשינים כנ ל ודוד דמנגד דמוכחז לפענ"ד ובזר יוצא י ח ל כ ע

סימן תרמ"ז ועיי ב"ת (מר"ק אות ל א) בסופו דייכא שדצדיק דעובר ד מתייעץ עם חכם דמורד בענין דתהגותו אם יעשה צריך דמורד לדקל ולדשיב לו לויתר כל מד דאפשר וכו עיי"ש באריכות וב"ת ח ד אות ג"ט ובפנ ס י תתב ט

עמוד ר"ה בעצמו צ"ל [וסיפר רבינו כשדר בפעם הראשון עם אביו על ציון זקינו מן בעל שם שלמד ד"ע דרגיש דבין שברצון אביו לשאר שם זמן מד לבדו וע"כ יצא רבינו חוצר ומאז דלאר נדג רבינו כן בכל פעם כשדלך עם אביו וצ"ל ואכמ"ל]

סימן תרנ"ח למעלה בקדושה עכ"ק צ ל עכ"ק ועיין בזה קדוש דברים ולעיתיד כשיתוקן בשלימות ידי לנו מי"ז בחמז עד אחר ט"ב דכ"א יום חג ויו ט נגד וגלים ד של פסח ד של שבתות כי חג דשבתות נחשב ג"כ לו מים כי יש לו תשלומין כל שבוע ד של סוכות וכתוב עוד דדשם טד ד דוא נגד כ"ב יום מי"ז בחמז עד אחר ט"ב ודס נגד כ"ב אוהות דתודד גמטרי דטוב ודס נגד כ ב יום שדס יו"ט בפסח ושבתות וסוכות וד"ד וד"כ שדס יו"ט נגלים כר ולעיתיד יתדמכו ג"כ רכ ב ימים אלו לששון ולשמחור ויו"ט כמו דכ"ב ימים שדס יו"ט עתה עיי"ש ועיי בתפארת בנים (לכין דמצרים) ע"כ תאיר ארץ מכוודך נגילד תשמחור ב"ך שכתב ע"ז

לדרכו בקדוש כשיתרפכו דימים דללו לששון ולשמחה ואו נגילד תשמחה
 כ"ך באלו דכ ב ימים ע"י ש ועיין בתולדות אדרן לדר"ק מ"ר אדרן
 מזיטאמר ז"ל פ"ר פנחס שד"כ א מים ידי א ד כשיבוא אלידיו ויבשר לנו על
 משיח כולם ימים טובים ודתחלת דיו ט די ב ז בחמה דאמר ב"רם אי"ד
 דלל ובפר דברים כתב דרטיט ימים באב ידי כולו ימים טובים וכמו שבחשתי
 דם ט ת ימ רחג דוס דט"ת דוא ש ת כך ד מים דללו ידי ימ שמחה דוס
 דט ד יו ט גדול ע כ וען בצבי לצדיק לדגד ק מבלאזיב זי ע מאמר בין
 דמצרים באות כ ובאות י"ב שקבלר דוא ביד דצדיקים ז"ל שרימם דללו דימ
 בין דמצרים דמר כנגד דימם רקדשים דימי תשרי מר ד עד שמע צ שרם ג כ
 כ ב מים כמו כן מן י"ז בחמה עד ט כ כדי דצורך לקשר כל יום דימ בין
 דמצרים ביומו דימי תשרי דמכוון נגדו כדי לדמוקו ודרכו דוד טמון תסתור
 ביד כל בעלי מדע דק מן רבוחידם ע"כ ודעי שרדכו מפורש עוד במדרש"א
 בח"א פ ק דכחיות בסוף גב סבי דכי אתנא ועיי ש עוד בשם זקנו דוא
 הגד"ק בעל בני יששכר שכן דוא במ ח

סימן תרפ"ה (ועיי" פמ"ג סי' תקד ד [משכ ז ס"ק י א] בשם רלבוש
 ואר שיש לכרך ועיי בשע"ת סי' מו אות ב שכתב דעת דרמא עיי ש

סימן תרפ"ג כהג דומט ו באב ואילך דוכר כש"ק בעת אמירת דב ת
 דפסוק דכן יקיר לי אפרים וגו

סימן תרצ"ט (בפזמון אם אמנם שבו כולם בלב תפש לחלוחך) פ א
 אמר רבינו בוד דגד וד דכסם של אבותיי רקדשים בעל בג" וכו בעל ודעי
 בית ד ע בעת שדגיעו לאמר תיבת דללו אם אמנם שבו כולם דחזירו פגידם
 לגד רציבור ושאלו ודרשו לרם לאמר רלא טרם דש"ץ אומר זאת בשם דעדר
 דקדושד לפני דידוע ובוחן לבבות ית ש כי שבו כולם בלב תפש נא תא שובו
 לכם עתה בתשובה שלימד כחרטת דעזיבר לכל דחטאם ופגזות ופשעים וקבלד
 גמורד על דעתיד לעברו ת ש לכל גדי דובר שקרים ח ו וכו עכד ד דמר
 כקדושתם דשפיעו אז באותו שער לב רוח נכח ודגש נפלא אבל אנתנו מר אנו
 ומר כחזינו אמנם בעוד"ד גם אני מוכרח לדיות ש"ץ לרתפלל בעצרכם בזכות
 אבות, אחלד פניכם דביטו ורואו שלא אכוש ולא אכלם ולא אדי ח"ו דובר
 שקרים שלא יכון לגד עת דידוע תעלומות תיש לומר לפני כי שכתם
 בתשובה שלימד חזקו ותחזקו בעת רצון דלו ותשא לבבנו לאכינו שבשםם
 לקבל עלינו עול מלכותו ית ש בתשובה שלימד וכו

סימן ת"ש על דעת וכו עיי באגרא דכלד פ בא ער"כ וילכו ויעשו בגי'
 כאשר צוה ד' אח משד ואדרן וגו

סימן תש"ז ואח כ דביאו לפניו קרא צ ל קרא (ורא ד' מוכא בשם רד"ק מור ר פנתם מקארץ ו' ע שיש לאכול קרא בר"ד כי דוא גדל מכת דלבר שדוא מניע כח דימם ומעורר רחסדים ודוא קר בפנים ודוא דחקרת ודמחקת רדינין ע"כ) ונגיין בליל ר"ד לאכול תפוחים עם דבש מיד אחרי דקידוש וכו או צ למדר"ם פאפירש ז"ל קרא (קריט) לפת (מיערין) ע"י מגד תעלומר (ברכות מ ד)

סימן תשכ"ד בענין דיר ר בין דחקיעות רבינו במנח"א שם (ח א סי' ע"ד) כתב שאינו רפסק אלא דטעם שיש למנוע מלאמרו מפני תערוכות דשמונות (וע"י בוד באריכות בקצור דמטר סי' תקי"ץ ס"ק כ"ב מ ש בשם מדר"ם א ש ומדר"ם ש"ק ע"י ש)

סימן תשל"ו ע"י בבני יששכר (מאמר קדושת ד וס אות ח) ובחפ"ב פ דאוינו ובשער יששכר מאמר דסליחות (אות כ"ב) ובמאמר מאותם למשפט (אות כ"ו) ע"י ש

סימן תשנ"ב איהף מאבן אלע פענצטער אלעס אפן זיין ז"ל חז"ג ס"ד ברורא יומא כמד פתחין פתחין לקבליוק דישראל לקבלא צלותהון (וערת דרב דוא ז מרגליות ז ל)

סימן תשנ"ב כפניא דמעלי יומא דכיפורי נכנס רבינו ז ל לאמירת כל נדרי ופתח את פיו קרשו ואמר דרמב"ם דקדוש ז ל פוסק (ברלכות אישות פי"ד) ראשד שחלתד חייב לרפאות אותד עד שתבריא ואד שדחול ארוך ופסיד ממך דרבד לרפואד ואמר לד וכו או דריני מגרשך תותן כתובד ודולך שומעין לו ואין ראד לעשות כן מפני דרך ארץ עכ"ל ודבר פשוט דוא שיש בוד רוע לב מגיד משנר שם אבינו שבשמים אפילו אם חלילד חלילד תקבל כל דברי דמקטריגים על רעיתך כנסת ישראל דשבורד דרצוצד דדי אתר אבינו דרחמן דיקן מקיים את כל דתורד כולד וכוהי תקיים דברי דרמב"ם לא לגרשנו מעל פניך גם בחלינו ובמומינו וקשים ובפרט שבכל זאת תגנו חבוקים וחבוקים כך (מפי הגאון דחסיד רבי דוד קליין ז ל מגדולי תלמידי רבינו ז"ל בעצמ"ס בית ארזים וקראת ספר נלב"ע ביום ט"ו כסלו תשל"ו ומנ"כ ברם דר דיוותם בחלקת הנביאים) (ע"י שעי"י יוד"ק אוה ל"ד)

סימן תשנ"ב (כהג"ד) רבינו בעל דר"ת ז"ל הגיד בצליון סידור לדר שבת ז"ל שכ"ד במשנה"ה וע"י בהגרת עט"צ שעל רסידור לדר שבת ז"ל וכן במנחת יצחק ובסידור לדר אשר ז"ל וד"ב

סימן תשס"ד ואווחת אתרוגים דבאים מא"י אשר דמר מורכבים רובם

ככולם אין לבדך עלידם (ע"י באריכות מנה א ח ג סי מז"ל) ולענין לרציא פירות א"י לחו"ל ע"י במנח"א (ח"ב סי ע) ובשם ארמור דק משינאווא די ע שדחמיר מאוד שלא לרציא (וע"י עוד בשע מאמר ישע רב אות ק"ד בשם רבי"ח) וכן בקובץ תל תלפיות (שנת תרס ד) רעידת ח א על אדמו"ר דגר ק בעל דברי חיים די ע שפע א שלחו לו יין על ד כוסות ולא רצו לשתותם מטעם ואין מציאין וכו' אף דודי רק דבר מועט עכ"ד (אבל ספרים נדפסים אין שום חשש לרציא) (בתשרי מנה א כת") וראו בארוכר בספר דנפלא באר יצחק על סדר קדשים [בדף צ ט ק] לדגאן רבי שלום לייב אייזנבאך (פעסטער) ז"ל מירושלים

סימן תשס"ח רבינו לקח ג דרסים וב ערכות (ע"י שע" מא מאני קרבא אות ל"ז) דערכות ד"א מימין וא משמאל ודרסים באמצע וע"י בר"ת חלק ו אות צ"ב

סימן תש"ע בשבת חוד מ אחר אשת חיל אתקינו סעודתא וגו' עד אחין לסעודא בדוד ואח כ סדר ראושפיזין וביום אמר ראושפיזין לאחר מזמור לדוד ריר ו לא אמר אלא כשנכנס בליל א לרסוכר

סימן תשע"ו ופע"א אמר בשלחנא דטודור אולי שכח א לכרין כראו בעת אכילתו בתחלה שיכול לחקן בוד שיאכל כחית שנית רכין בר לשם מצות סוכר (וע"י בשמחת דרגל לדחיד"א ז ל)

סימן תשצ"א (בהג"ר למטר ע"ד שיר דמעלות ממעמקים) עורתי הגר"צ משאפראן זצ"ל כי דטעם שאומרים שדמ"מ כעשי"ת [ע"י בפנים סי תשי"ט ותבין] כזו בשער"כ ותפע ח וכלל סידורי ראיו"ל וכן (בספר דמנהגים) בשו"ע ראיו"ל נגיד ומצור לחם מן רשמים ע"י ש ולפי דטעם זה אין לו שייכות לדודי ואכמ"ל

סימן תשצ"ב (וארשום כזו כ סדר נוסח דקרבנות ליום יג מדות, ורשענות ודקפות עפ"י נוסח רבי יששכר ז"ע מסודר ונרפס פעם ראשונה (ע"י דר"ח מרדכי"ה קנאלער ז"ל מפרעמיסלא ובערמ"ח מכמר ספרים) בשנח תרל"א ונרפס כמ"פ וכן נרפס במתקאטש שנח תרמ"ח עם קצת תיקונים ואח"כ בשנת תרפ"ב (ע"י הגאון רישיש מנייפעטט ז"ל בערמ"ס דבנר לייט אשר די דוד במתקאטש) ובשנת תשט"ו נרפס בברוקלין עם דוספות סדר ראשפוזין וקתטרס דברי קודש פי ורשענות וד"ב]

סימן תתי"ג ז"ל אור וזרע (ולבות חנוכה) וראינא דליכא סכר לא ידעא מאי טעמא אין אנו מוליקין בחצרות עכ"ל

סימן תתי"ג ועיי בדברי תורה (מדורא ד אות מ ג) כ נחמד דמנהג בקרלתנו שעושים דחברד ש ס דסיום ודסעודד בחנוכה גם לדעת דפוסקים דומבם ודמדורש ל רימי שמחד דם וגם דומ א ודסעודות אלו בחנוכה סעודת מצוד דם ממילא משום חנוכה דמזבח שרי אז ואיתם סעודת דרשות וא"צ לעשותם סעודת מצוד מ מ זמני קגרים לסיום דש"ס ל ו מסכתות שדם כנגד ל ו נרות דחנוכה כמ ש בבב יששכר ועיקר מעלות חנוכה רוא לרומם ולדרר קרן תורה שבע פ רוא דחלמוד כנרע וכו ועיי ש

סימן תתכ"ד (בהג ד) ועיי בספר דברי תורה (ח"ב אות מ ד ע ד דוד"ק בפ אחר דף נ ח ועיי ש בדגרות מדרה ו ו"כ מפורש בזור חדש מדרש איכר דפוס ליוורנו ק ב בבריר איכר עיי"ש דעת דרב דרא ז מרגל ות ז"ל)

סימן תתכ"ד (רבינו אמר לדבחורים אשר דם ממקומות אשר אן שם אלא נוצרים שישגיתו על חשבתם כשרם בבית אבותם וד ב)

סימן תתמ"ב (מלבושי שדיו"ט) עיי בשער יששכר מאמר מי ששון (אות כ ח) וביסוד יוסף פרק פ ב גם דתפלל רבינו בפורים ושו פ בטלית של שבת

סימן תתמ"ג מעות וכו יוצא בוד מחצית דשקל כיון שעדיין נקרא עלי שם מחצית משנים קרמיות שריתר מתצת אך רוא וכו

סימן תתנ"ד וכשחל בעש"ק אז בשעת מנחה בעת שאמרו על כן נקוד וגו זמרו ועשו קורין במחול

סימן תתע"ז דחזק במ"ש דיע"ד שעל כל צורת אדם אפי' אינר בולטת שולט על ו רוח רסט א ודרעיש נגר מדפס שדדפס בספרו צורות צדיקים וגאיתי ארץ ועי שו"ת דברי מלכאל בוד (נימוא"ח סי רמ"ג)

סימן תתפ"ט ועיי בר"ת (סי קפ א ט ק ט"ז) שיש לזרר שלא יכנסו דפאות בזקן ודיינו למטר בלחי דתחתון ששם נקרא זקן ממש עיי ש בשם רארי"ז וכן דפיאות כשרם ארוכים יותי מסוף דפנים יש לסלקם עיי"ש בשם דד"ק בעל דברי יחזקאל ד"ע (ועיי עוד שם בס"ק כ"ב)

סימן תתפ"ד ועיי בשו"ר מנחם (בסוף מנח"א ח"ב) שכן מקובל מאבותיו ורבותיו דקדושים ד"ע עיי"ש אבל זדירו ללמוד כטורד וסיפר רבינו בענין דמעשה הנורא דמובא במנח"א (ח ב סי כ"ד) בתשו זקינו מרן בעל שם שלמד ד"ע דמברלת דרעיון שרי מכיר את דמדובר ולדעתו די סבתו

ללמוד סתרי תורד כלי טרדר ומודיר ולנודר יודירו כוזדר וכבוד א דסתר דבר ואכמ"ל

סימן תתפ"ו ועי' עוד בד"ת (ח כ אות ט) שמבאר דחו ל דמאור שבר מחזירו למוטב וכו דעיקר קאי על מי שלומד ומאמין בפנימיות דתורד וסודותי אשר טמנים בתורד ואז זכר בלימודיו לדיקויות בדשי ת וכו וכו עיי ש ובאגרא דכלד ריש פ מטות עד כ זר דדבר אשר צוד ד וגו דיינו שיאמרו לרם ד"ת כוז שיווד לרם איזר דרך לעבודתו ית ש ולא שיאמרו לרם דברי חרופות אשר לא יצא לרם מזר דרך לעבודתו ת ש וכו ועיי ש באיכות

סימן תתק"ח לענין קוואטער כשאשעו מעוברת עיי באות שלום ד ברוקלן עמוד ת ו ובדפוס רושלם עמוד ת ט

סימן תתק"ב כמר שיש מודלים שיש לרם כמו מחט של כסף גס וארוך ומשמשין בעזר רערלד דרך דגקב אם דוא דבק בבשר וכו עיי בוד אות שלום עמוד רפ ד

סימן תתקכ"ד לשם צ ל ועיי בדברים נחמדים (כתוך דרגדות ע ס דבש לפ) שרביא מאגשי מעשר שבכל פעם כשמזכירין אל די אומרים אלי הנביא זכור לטוב עיי ש

סימן תתקכ"ט ועיי במנח א (ח ד סי כ ו) שמוחר לקרות שם על א ששל"ח ועדיין רוא קורם דקבודר וכן ביאר שם ענן רשי כות דשם אשר נקרא דארם עיי"ש (גם די מקפיד רבינו שלא לקרות שם על א אשר של"ח קודם חמשים שגר רק בצירוף שם אחר דרשם דאחר אשר נותנם יש לקרות לראשונה וכן אם מוסיפין שם א לגדול יש לקרות שם דנוסף בראשונה (עיי ילקוט אברם דף קפ א ע ב) ועיי סי תתקע ו ובהג ד עיי"ש)

סימן תתקמ"ג ררעיש על מ שמגיד לא האין ידוע אם כוונתו לשם מ אלא לשם אישות (עיי תולדות רבינו עמוד ע ו במכתב רבינו עיי"ש)

סימן תתקנ"ג (ס"ח כתי"ק בעל בני יששכר ז"ל) רי נכתב חמנת דאריז"ל דס ת די סיד גברו כ ד צ"מ דגלין שלמטר חמש צ"מ — ולמעלר ארבע צ"מ בענין חמנת ש עיי בד"ת מרדורא ד אות ד ועיי בפנים סי פ"ב תע"ד ר"י ראת כריתו שלום עיי סי תתקנ"ד ובחיים ושלום פ פנחס ועיי"ש דיטב.

סימן תתקס"ז בס קול סופרים (בתחלתו אות ל"א) כשתקנר מוחות מר טוב שיוכל לילך בעצמו לקבעם וכן דוורונו בעל דר"ת ז"ל וכו עיי"ש

סימן תתקע"ב ועיי' בדברי תורד (ח ו אות ע"ג) שידי לו אמור בלב שלם בחפלה רצדיק וברכתו ע ש — ובענין עין דרע עיי' בדברי תורד (ח ב אות ע א ח ו אות ז ל עיי"ש)

סימן תתקצ"ג א מלא רחמים לא אמרו אלא כביר"ח בעת דל"י בעת דל"י אמרו דקדוש עם רוספות בנוסח הרמב"ם (ולא דנדיגו בנוסח קדיש זר בשום פעם כמ"ש דארז"ל בוד עיי' מאמר זכרון צדיקים דג"מ עמוד רס ח)

סימן תתר"ז שאלתי פע"א את רבינו אם צריך לקבור את דשיניים (וכבר די' אחר דקבורד) ורשיב כי באנשים פשוטים א צ עפ"י דלכר לקבור ואצל צדיקים כמו הגו"ב שאני (אחר זמן רב מצאתי בשו"ת עמק שאר"י ד"ס צ ז שכ' שהגוי"ב בא בחלום לבנו מר"ש שיקבר דשן אשר מתח אצל רספרים וכו' וכדרך נפלא מצא דשן עכ"ד ועיי' במעב"י מאמר שפתי רעות פרק כ ד ובמשמרת שלום ויד אות ד [אברן עיי"ש] וסיפר רבינו אז כי אחר פטירת זקינו רק בעל שם שלמד ז"ע מצא דודו דר"ק דרמ"ל ז"ע מסטרויוב שן א מזקינו — ולקח דודו מנין אנשים על דציון וגזוז דשן דוד ב

סימן תתרל"ד (כרג"ה) הגד"ב לשונות דללו כתב ג"כ בסידור דארז"ל בסידר דרריר שכת"ל (עיי"ש בסוף דסידר) וכן בסידר מרד"ק ז"ל (צ"ב ע"ב) וכן בסידר דר"י אשר ז"ל ועיי' בבני יששכר מאמר דשבתות (מאמר ג אות א) ועי' עוד במאסף לכל דמחנות (סי' ל"ח ס"ק ל"א) עיי"ש

סימן תתרפ"ז לא די דעתו נחור מאלו דמתפללים אצל כחל מערבי חפלות קבועות של חובד (שמונר עשרד) ובפרט בשבתות וי"ט וגילה דעתו טרם נסע לאר"ק כי רוא לא ילך רק פ"א בבואו לאר"ק על זמן מד ואולי עוד פ טרם דחפרדותו מירושלים עיד"ק

סימן תתרפ"ד ולענין ב בנ"א ששמותידם שוין אם יתחתנו רבינו דקפיד ע"ז (ועיי' בדו"ה ס"ק נ"ו ויד ועיי"ש עוד בס') ובדבר ב אחים שישאו ב אחיות עיי' בדו"ה (סי' קט"ז ס"ק נ"ד) ואמר רבינו בשם אבוד"ק שלא דיתידו לרתחתן ועיי' בשו"ת מנח"א (ח ג סי' י"ג)

דחוק כמנהג רחסידים ואנשי מעשד שלא יתראו החתן ודכלד כלל ע"ז משעת קשור רחיתון עד חתונתם ופ"א נשאר חתן א יתום (ממשפחתו) ורצו לרביאו לעירתו שיתגדל שם אצל קרוביו ורבינו דקפיד ע"ז ולא דסכים ע"ז לאשר הכלד דוד ג"כ באותו דעיר (וכמבואר עוד בספרי מוסר גודל דמכשולות ר"ל באם שלא נודרו בוד)

סימן תת"רמ"ז (ברג"ד למטר) ובמכתב כתי"ק של רב"ק בעל דרכי חשוכי ד"ע כ בוד"ל רג מקובלני מאבות דקדושים ד"ע שדקפידו על יום א ג ד בחודש שלא לעשות נשואין ע כ תרי דחופר אי"ד בתחלת רלילד דינו אחר צד"כ בערב וכו דוא כבר וא"ו לחודש עכ"ק במכתב דנ"ל

ב בט ילקוט אברם (דף ק ע"ב) דביא דנשאלו לרבינו מתי לעמוד דחופר (כשר"ח ב מים או אפי יום א) אז מצוד תמיד לעמוד דחופר מעל"ע מאחר מכפי דחשבון דמולד שלנו עי"ש

ג קודם דחופר ולך דחתן עם רמחומים לכסות דכ"ד בצעף

ד דכוס של זכוכית שבר דחתן לאחר אמירת דרי את וכו

סימן תת"רג"ד בעת שסידר קידושין די דרכו לדעמיד אי"ע נגד דחתן ממש מול פניו בטמון ולומר דברכר אלי יש שם נשים בגילוי שער וכו עי בגמא"ח סי ע"ד ס"ק ג

בענין חופת נדר די דרכו לדורות לחדר כל מר ראפשר שלא ינע רק בטבעות ולא באצבע עי דר"ח (סי קצ ד ס"ק ג)

סימן תת"רנ"ט אם מותר לנסוע לצדיקים בשנר ראשתנר שלאחר הנשואין ראד רב"ד תורד ח"ד (אות ר)

סימן תת"ר"ס ע"ד תיקון אלמגר עי שלחן דעזר (סי י סעיף ג) מ"ש בשם רבינו

סימן תקמ"פ לחשו יקרתם ע ד רמאשין מצות אשר חודשים מקרב כאו דהביא את רמכתנר נם לירושלים עי"ק הנר לדאריך בדבר זוד בטעמים ותימקים לא אעבוד על דעת רבי אומר ר ובשכב"נ מצאנו ד"ע בדברי חיים ראוסר בזר ולא כ טעם דדבר ואודבא כ שם שבזר יותר טוב שלא לגלות דטעם רק לכתוב בקצוד רפסק דלכר וסי יבא אחרי דמלך ומאן מלכי רבן נאני עולם וצדיקים שרי דתחד וצ"ל אשר אסור כולם אלו רמכתות מרמצות כנרפט חשוכותידם בסי מודעא לבית ישראל וכו וכו וכל מי שיראת ד נוגע כלבבו בודאי נודר מרם מאו ועד עתה ובפרט בחוככי ירושלים עי"ק לעשות פירצר חודשר כזו אשר ממנו יוכלו ללמוד לדקל ח"ו בכל דעולם בתפוצות ישראל דחדש אסור מר"ח נגד רבוחתנו רק הגאותים נוחי נפש מ"כ שמו ברד ד וי"ע דהגאון ראב"ד בעל אמרי בינר וצ"ל כבר אסור בימיו ובימינו אלו כבר דודר וקן דודר דהגאון שר דתורד וציט"ע דרב מטאכטשוב שליט"א נא"ד עי שרית אבני נזר אריח ח"ב סי שע"כ וסי תקל"ד ל"ו עי"ש דהגני מצרף

אנו לא סורא ויכרו ופרסמו דדברים (כי) וישראל קדושים רם ובוודאי
יודרו לנפשם מלכנס בפ רצו זו חלילר וד יצילנו מכל משרו מחמצת וראנו
נפלאות קרוב ישועות וע נינו תחזיר בבנין רשלים במדום דרים זקן ישראל
ירים

דברי דכותב בכת דתורד שנתגר מסיני

צבי הירש שפירא

רוב דריא"ז מרגליות ז ל סיפר כי שמע מפיו של דרבי ר דור ל ז"ל
(בעת שחילץ את תפלו אחרי שעמד בתפלד בבירכ נ ,ווארשא בעיר
רעתיקד) שאמר בוד ל די מאשין מצות וועלן אריינבריינגען גרויסע פ רצות
אין רשלים"

קצת אזהרות נחוצות

בשנה זו שחל ערב פסח בשבת

רמזות הנו מסס ג"כ נלשן (ווארגנן) המדומת — [בשנת תרפ"ז הדפוס רש"ק
המחזות שה"פ — ונעשה שטיי נאום ט' — וואס י"ג ממקס 55 מיטט כתב 40 וד"כ]

א) דבכורים יתענו ביום ד ועל סיוט מסכתא או בשאר סעודת מצור
רשאים לאכול

ב) אור ליום ו עש"ק בודקין את רחמץ כדת בברכר ויכטלנר באמירת כל
חמירא בו

ג) ביום ו עש"ק מבערין את רחמץ של בדיקת דלילד בזמן שדוא מבער
בכל ערב פסח של שאר רשנר דריינו זייגער 9 עם 55 מינוט ואין לומר כל
חמירא

ד) זמן מבירת רחמץ בשנר זו הוא בעש"ק עד זייגער דאלב 4 אחר חצות
ריום ומאו ודלאר אחר מבירת חמץ אין למכור ולקנות ולישא וליתן עם חמץ
על כן מי שצריך לקנות חלות לכבוד ש"ק או שאר חמץ יקנר עד זמן הנזכר
ולא יוצר (ודמקדקים יחמירו למכור רחמץ בעש"ק בבוקר כמו בערב פסח
בשאר שנים)

ה) אין לבשל על שבת זו שום מאכל דנעשד מקמח כגון קונצל לאקשין
פערזעל וכיוצא

(ז) שלא לטלטל בשבת וז מצת שמודד של מצוד וגם שלא לרכין בשבת יין
מד שצריך לליל דסודר

(ז) ליודר לדפריש חלד קודם שבת בין מחלד של שבת בין מרמצות של
פסח כי אם ישכח לדפריש חלד מדחמץ ידי אסור לאכלם בש"ק וז דראופים
שאופים למכור דחמץ לש"ק יורדו ליקח חלד בעש"ק וז

(ח) לרכין דחרוסת ודיביצר ולצלוח דזרוע ולעשות רמ מלח שצריך לדסודר
רכל מע ש ואם שכח אזי יעשר דחרוסת ודמי מלח ע"י שניו והביצר בשלם
יאכלם ביום א דפסח או בשלם יאכלום חתף בלילד

(ט) סוף זמן אכילת חמץ בשבת זו דוא עד שער 8 עם 55 מנוט בבוקר

(י) סעודת שלישית יעשר אחר מנח גזולד שמחפלין ויגר 1 רק בשו
דגם או פירות וכיוצא טוב שגם בבוקר יחלק דסעודת לשנים דרינו שייכר
ברמ"ז וישרד ערך רביע שער ושוב יטול ידיו ויבצע על לחם משנר ויכר
ברמ"ז רק ימדר לדקדים עצמו שלא יעבוד ח"ו על זמן איסור אכילד

(יא) אחר שיאכל סעודת שחרית יער דמפד ויקנח רכלים של חמץ וצניעם
ויכבד רב ת ע"י עכו"ם ואם אין עכו"ם יכבד ישראל במטלת או בבארשט או
בנצור ואם ישאר קצת דבוק מחמץ אשר לא סור בקינח ידיח מעט

(יב) אם שיר בביתו פת יתן לעכו"ם קודם זמן איסור הנאר

(יג) יבטל דחמץ בשבת קודם שער 9 עם 55 מנוט דרינו שיאמר כל
חמירא שאומרים בע פ ביום

(יד) דחלב שנחלב בשבת ערב פסח אסורד לאכלר גם ביום טוב ראשון
(ודחלב שנחלב ביום א דיו ט מוצר לשותות ביום ב דיו"ט וביום שנחלב
דחלב בין ביום א דיו"ט בין ביום ב דיו"ט אסורד אפילו בטלטול ע"כ אסור
לרוביל דחלב שנחלב ביום א דיו"ט בו ביום לצורך יום ב דיו"ט)

(טו) דגזר ביו"ט אסור לבשל בכלי חדשד וזלת אם בישל בר פ"א מקדם
דגזר בשנר הזאת מי שירצד לבשל ביו"ט בכלי חרס חדשד אסור לבשל וזלת
אם יבשל או יחמם בר מיט בעש"ק קודם יו"ט

דיני בדיקת חמץ ופסח לכל שנה ושנה

(א) מרתף שדולף שם לפעמים ופתו בידו וכן דחנות שפעמים אוכל שם
צריך בדיקד

(ב) אחר רבדיקד יבטל בפר ובלבו ודא פו ולבו שוין לבטל ולדפקיר
רחמץ שאינו דוע לו באמת נכח לומר רביטול גם בלשון שמבין שמדבר בו

(ג) שלא לדגליל רק ע"י שאלר לת"ח וכן כתיבת דשטר מכירד ידי עפ"י
ת"ח כי רבר רמבשלר שכחבם שטר מכירד חמץ ע"י שאינם בקיאם ברבר
עסדורד"ק רן בעניני כתיבת דשטר מכירד וגם בשטר מכירד הגרפסיס אין
למלאות את רטופס רן בעניני מכירד אין לדתרג עם דנכיר דקונר ושרבר
טועם חושבים על עצמם שבק אים בטוב דינים אלו ודא חשש דכל יראר
ובל מצא ויש חשש על רחמץ גם על אחר דפסח ע"כ באנו לדורר לעשות
שטר מכירד או למלאות רטופס רק אצל ת"ח רבך ורא שמים כדת של תורר

(ד) לרדור מקום שמשמים רברר טשאלענט בתורר מכמר שכנס לכסות
כל דכלים בכסוי (שטארץ)

(ד) לדרר רופק קדם וברור וידור בכל שגר קדם רברור לרדיר יפר
יפר בית דשחיתר שלא ישר רבך בו דם בעין או שלא לרברר בית דשחיתר
ובריעבר יעשר שאלת חכם

(ו) בברמות לא מרג מכירד ליתן לדרם חמץ (ומ שיש לו רברר ברמות
יבא לשאלר שאלר לרברר)

(ז) ידרר אודות ריין שקונים לשתות בפסח אם אין יודע בבירור מי עשא
שלא ידי בו תערובת חשש י"ש חמץ חו כי נקל חו ליכשל בור בי נות
דנמכרים מיד ליד מסותר לסותר בלא דודע

(ח) בעל רחנות שמוכרים מירי דאכילר בשקים של נייר ידרר למכור רק
בשקים של נייר שנעשו לפסח

(ט) יש ליורר שלא למכור שאור או שמרים (דעפען) קדם דפסח לנכיר כרי
שידי לו מיד לאחר דפסח וגם לאחר דפסח יש ליורר שלא ליקח שמרים
(דעפען) רק מרפאבריק מגלילחנו דמוכר את רחמץ כדת של תורר [וגם בכל
דשגר ידרר שלא לקנות לופט דעפען רק ממקום שידעו שרוא ברכשור בלי
חשש איסור ושאר דברים חמוצים יין שרף וכיוצא רק מאלו שיש לדרם כתב
תעודר מרבר אכ"ד או מרבייצ דשם אשר ראי לסמוך עליו שמוכרים את
רחמץ כדת של תורר ואין חשש שמערבין ברם שומן איסור וכלת דאפי בכל
דשגר אין ליקח מדרם]

(י) שלא ימכרו דוררדצירדער שום יין לישראל בפסח בלתי מר שעשו דם
או שלחנם נאמנים בעצמם מחשש דוף בשפירדוטוס אפי נסך אסור למכור לגוי
בפסח בלתי ע"י שאלר לפי ענין רחשש

יא) אסור ליתן לעבדו ושפחתו דענר"ם פת הגותו בערב פסח אם דוא
 דרבד שיאכלו אחר זמן איסורו ומכ ש שלא יאפד ותר מכדי צורכו כדי
 שישאר עבור עבדו ושפחתו אחר זמן איסור חמץ רק מותר ל תן לדם מעות
 שיקנו חמץ לעצמם לאכול ובלבד שלא אכלו בבית ישראל

יב) אסור לבשל או לשחוט ביום א דיו"ט על יום ב דיו"ט ומכ ש מיר"ט
 לחול ואפי דבר שאינו מלאכד אסור לרכין אפי מיו ט לחבירו ע כ יש ליזוד
 שלא לרביא ין או מצות אפי מצות מצוד ביום א דיו"ט לצורך ליל יום ב

יג) אסור לדדית רקערות אחר דאכילד ביום א דיו"ט לצורך יום ב דיו ט
 אפילו בפסח ומכ"ש ביום טוב אחרון של פסח אחר דאכילד לצורך חול

ולדשומע יתעם ותבא על ו ברכת טוב

מתקאטש ב אחרי עת"ר לפ ק

צבי דירש שפירא

